

ESETGYŰJTEMÉNY

Információs és Koordinációs Pontokon működő
fogyatékosügyei tanácsadók gyakorlatából

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

*ESET*GYŰJTEMÉNY

az Információs és Koordinációs Pontokon működő
fogyatékosügyei tanácsadók gyakorlatából

A kiadvány az EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 kódszámú „MONTÁZS PROJEKT- A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” című kiemelt projekt keretében készült.

Szerzők

Ádám Bernadett, Akkermann Ferencné Oláh Rita Ágota, Bágy Péter, Bágyoni-Szabó György, Bakondi Józsefné Görhöny Erzsébet, Baranyai György, Bonczné Ór Erzsébet, Dohányos Nóra, Farkasné dr. Gönczi Rita, Fábíán Sándor, Farkas Viktória, Gombosné dr. Tódor Ildikó, Heckmann Erika, Jóné Baumann Lilla, Katona Zsanett, Kovács-Surányi Gabriella, Novák Zsuzsanna, Pártosfalvi Beáta, Petrus József, Plank Beáta, Pót Ágnes, Rumi László, Sárkány Krisztina, Soltész Judit, Stekler-Pallósi Katalin, Szemők Krisztina, Szokolai Katalin, Szolnoki György, Takács Ildikó, Tasi Zsuzsanna, Tóthné Nefiru Anikó, Vizard-Lőczi Gizella, Zakar Ferenc

Lektor

Dr. Hajdu Kitti
Kovács Zsuzsanna

Szerkesztő

Farkasné dr. Gönczi Rita
Szemők Krisztina

Borítóterv

Fülöp Tibor

Szakmai vezető

Kovács Zsuzsanna

Projektvezető

Kun Gábor

Kiadja a Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős kiadó: Dr. Tóth Tibor, ügyvezető
ISBN 978-615-81447-6-6

A kiadvány ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem hozható. A felhasználás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját nem szolgálhatja!

© Farkasné dr. Gönczi Rita, 2020

© Szemők Krisztina, 2020

© szerzők, 2020

© Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft., 2020

Tartalom

Bevezetés.....	6
Tematikai egységek rendszere.....	7
Esetgyűjtemény	8
Szakértői- és egyéb vizsgálat	8
Döntéshozatal	11
Pályaválasztás, munkavállalás	13
Szolgáltatók, intézmények bevonása	18
Szolgáltatás korrekció	49
Események, rendezvények, klubfoglalkozás.....	52
Parkolási igazolvány	56
Pénzbeli ellátások	57
Speciális- és segédeszközök	63
Hivatali ügyintézés támogatása	71
Tanácsadás	72
Bántalmazás esete	73
Információgyűjtemény	77

Bevezetés

A Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. 2018-ban indította el az Információs és Koordinációs Központokban működő fogyatékosügyi tanácsadói hálózatot, amely ráépül a család- és gyermekjóléti központok megyei rendszerére. A Hálózat célja, hogy pontos és releváns információkkal lássa el az érdeklődőket, személyesen, telefonon vagy akár e-mailben. Megismertetik a tanácsadó szolgálattal, hálózattal a helyi szervezeteket, intézményeket és szakembereket. A projekt hosszú távú célja egy országos hatókörű rendszer kialakítása, amely a fogyatékossgal élő emberek információkhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférését hatékonyan segíti.

A két éve folyó szakmai munka eredményeként mára tengernyi információ és esetkezelési tapasztalat áll rendelkezésre, melyeket ebben a kiadványban gyűjtöttünk össze. A jelen kiadvány célja, hogy a gyakorlatban sikeres esetkezelések bemutatásával segítse a fogyatékossgügyi tanácsadói hálózatban dolgozó vagy más kapcsolódó területen dolgozó szakemberek munkáját.

A gyűjteményben megtalálható eseteket az ügyintézési formák szerint tematizáltuk, mivel sokszor nem a sérülésspecifikum a meghatározó. Például a fogyatékossgai támogatás igénylése minden esetben azonos folyamat szerint, azonos dokumentum kitöltésével történik.

A gyűjteményben alkalmazott fogyatékossgügyi terminológia igazodik a gyakorlatban megjelenő fogalmak használatához, így például az intellektuális képességzavar (IKZ) fogalma nem minden esetben jelenik meg, ahol szakmaelméleti szempontból releváns. A kiadvány a szakmai gyakorlatról szól, így annak terminusát jeleníti meg.

A fogyatékossgügyi tanácsadó hálózat munkatársai által kidolgozott esetek a saját hálózaton túl más szociális tevékenységet folytató, a fogyatékossggal élő személyek ellátását, támogatását célzó szervezet, intézmény, szolgáltató számára is hasznos információval szolgálhat.

A jelen esetgyűjteményhez szorosan kapcsolódik a MONTÁZS projekt keretében elkészült Fogyatékos személyek a *KÖZszolgáltatás ÜGYfelei – Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz*¹ című kiadvány, amely praktikus ismereteket biztosít a fogyatékos személyekkel való együttműködéshez.

¹ Letölthető: <https://nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

Tematikai egységek rendszere

A kiadványban szereplő, különböző eseteket a témáik alapján rendeztük csoportba, tudva, hogy a téma kijelölés nem lehet teljesen tiszta. Minden egyes eset, ahogy a szociális szektorban megszokott, mindig sokkal többet rejt magában, mint amivel a kliens felkeresi a fogyatékosügyei tanácsadót. Például egy intézményi elhelyezésben kért segítség kapcsán további problémák fogalmazódhatnak meg a klienssel kapcsolatban. Felmerülhetnek viselkedészavarral, családdinamikai problémákkal, anyagi nehézséggel kapcsolatos további kérdések, melyek megoldása, kezelése során az esetindító kérdés teljesítése már irrelevánssá válik.

Az esetgyűjteményben a kliensek által megfogalmazott témák szerint csoportosítottuk az eseteket, viszont az egyes eseteleírások feldolgozása során érdemes a mellékszálakra is figyelni a fentiek miatt.

A kiadványban a tematikai egységek elején a témával kapcsolatos néhány alapvető ismeret olvasható, amelyet a konkrét eset(ek) követ(nek). A tematikai egységek felölelik a fogyatékos személyek életútját a születéstől a halálig, mivel a fogyatékosügyei tanácsadók minden sérülésspecifikus területen, minden korosztályban nyújtanak szolgáltatást. Az esetek témáit, amennyire lehetséges az életszakaszokhoz igazítottan jelenítjük meg, bár több téma az egész életen átível (pl. intézményválasztás, speciális eszközök).

Minden esetről azonos felépítésben olvashatók az ahhoz kapcsolódó információk:

- a célcsoport bemutatása
- a probléma vázolója, amivel a tanácsadót megkereste ügyfele
- a helyzet megoldása
- az eset kapcsán felmerült kérdések, dilemmák
- a fogyatékosügyei tanácsadó képzés esethez kapcsolódó tartalmi és további hasznos információk az eset kapcsán

Esetgyűjtemény

Szakértői- és egyéb vizsgálat

Az adott köznevelési intézmény alapító okiratában, szakmai alapidokumentumában foglalt köznevelési feladatokat lát el, ezek az alapfeladatai. Ezekhez a szolgáltatásokhoz az arra jogosult gyermek, tanuló, szülő, illetve pedagógus ingyenesen hozzáfér, amennyiben jogosultsága megállapításra kerül (pl. sajátos nevelési igény, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség). A szolgáltatások igénybevételéhez a **szakértői bizottság vizsgálata**, szakértői vélemény szükséges. A szakértői vélemény alapján és a szakértői vélemény javaslata alapján biztosítanak intézményt az érintett fiatal személynek.

Ha valaki olyan betegséggel vagy fogyatékossgal rendelkezik, amely jelentősen befolyásolja munkavégző képességét, netán nem is tud dolgozni és ezért szeretné igénybe venni a számára lehetőségként kínálkozó pénzübeli ellátások vagy foglalkoztatást elősegítő kedvezmények egyikét, akkor egy hivatalos eljárásban kell részt vennie. A köznyelv ezt „leszázalékolás”-nak nevezi, azonban az eljárás hivatalos elnevezése: **komplex minősítés**. Azért nevezik komplexnek a minősítést, mert nem csak az egészségügyi állapot, hanem a munkaerőpiaci és a szociális helyzet szempontjából is megvizsgálják az adott személy megmaradt képességeit, lehetőségeit és az elhelyezkedést akadályozó tényezőket.²

1. Eset: Autizmus diagnózisa

célcsoport jellemzője	Kiskorú, tanköteles gyermek, autizmus spektrumzavar gyanújával, aki az elhúzódo gyász folyamán nem akar elmozdulni a nagymama mellől.
Eset rövid leírása	A családdal szemben, a gyermek 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzása miatt, védelembé vételi hatósági eljárás van folyamatban. A gyermeket többször kezelték a gyermekpszichiátrián viselkedési problémákkal. Felmerül a határeseti autizmus gyanúja, ami indokolhatja a gyermek viselkedését. Nem lehet iskolába indítani, nem mozdul ki a lakásból, otthon "vigyáz" a nagymamára, mióta a nagyapa váratlanul elhunyt. A jelenleg érvényben lévő szakértői vizsgálatból kivették az autizmus-specifikus fejlesztésre vonatkozó javaslatot, így a gyermek az iskolában nem kapja meg a korábbi speciális fejlesztést, melynek

² Forrás: www.efiportal.hu honlap szakmai tartalma, letöltés: 2020.05.25.

	<p>következményeként rendkívül leromlott a tanulmányi eredménye. Motiválatlan a tanulást illetően, otthon egyáltalán nem hajlandó tanulni. Míg korábban a fejlesztések eredményeképpen hármás-négyes tanuló volt, most kettesre romlott. A szülő kérvényezte az újabb szakértői vizsgálatot, mert annak megléte nélkül nem kaphat speciális fejlesztést. A megkereséskor a gyermek nem rendelkezett megfelelő diagnózissal, ami miatt nem részesült a számára szükséges fejlesztésben.</p> <p>A szülő és a gyermek oktatási intézménye között nem működött megfelelően a kommunikáció. A szülő a gyermekkel kapcsolatos problémákat a rossz iskolai légkörnek, a pedagógusoknak tulajdonította. Azért nem szeret iskolába menni a gyermek, mert valószínűsíthetően ott történt vele valami. A pedagógusok a szülőt kérik számon a gyermekkel kapcsolatos hiányosságok, problémák miatt, mint például miért nincs kész a házi feladata, miért nem rendelkezik megfelelő felszereléssel. Az esettel kapcsolatos egyes problémák túlmutatnak a tanácsadói hatáskörön. Az észlelt problémákat továbbítottuk az illetékes esetmenedzser felé.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fogyatékosügyei tanácsadó kompetencia határai meddig terjednek jelen esetben? - Miért vették ki a szakértői véleményből az autizmus spektrumzavar vélelmét?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A tanácsadások során a szülő segítséget kapott a magántanulói státusz kérvényezéséhez, melyre azért volt szükség, hogy a gyermek igazolatlan iskolai hiányzásai ne növekedjenek. Sürgősségi kérelem került beadásra az Autizmus Alapítvány Ambulanciájára, hogy minél hamarabb diagnózissal rendelkezzen a gyermek az iskolai fejlesztéséhez. A családot további támogatásért az AOSZ Info-Pont Iroda helyi munkatársaihoz irányítottuk.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fred R. Volkmar – Lisa A. Wiesner: Az autizmus kézikönyve – amit minden szülőnek, családtagnak és tanárnak tudnia kell - Tony Attwood: Az Asperger-szindróma kézikönyve – Szülőknek, pedagógusoknak, szakembereknek című szakkönyvek tanulmányozása az esettel kapcsolatosan - információ felvétel és feldolgozás képessége - problémaérzékenység és problémamegoldás

2. Eset: Esélyek kiegyenlítése

Célcsoport jellemzője	Felnőtt korban diszgráfia diagnosztizálása
Eset rövid leírása	A Kliens 30-as éveiben járó férfi, aki diszgráfiáját szerette volna diagnosztizáltatni a főiskolai felvételi miatt, de elakadt a folyamatban, valamint szerette volna ezt anyagi költségek nélkül megszerezni.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- A szakember felkutatása okozta a dilemmát.
Eset megoldása	Egy régről ismert logopédussal kapcsolatfelvételre került sor, aki tájékoztatást adott az ügy protokolljáról. Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerületi Hivatalánál adtak részletes információt az ügyben. A Nemzeti Rehabilitációs Ellátási Szakértői Főosztály felé irányították a klienst. A vizsgálat során megállapították a diszgráfiát.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - jó kommunikációs készség, kitartás, kapcsolati tőke - fogyatékoságügyi modellek - a hálózat fogalma, elemei, tulajdonságai - https://www.efiportal.hu/neveles-oktatas/szolgalattasok-16-ev-felett/

3. Eset: Komplex minősítés, avagy megváltozott munkaképességű személy ellátására vonatkozó vizsgálat

Célcsoport jellemzője	Autizmus spektrumzavarral diagnosztizált fiatal felnőtt
Eset rövid leírása	19 éves Autizmus-spektrumzavarral diagnosztizált fiatal felnőtt édesanyja kereste meg az irodát, a komplex minősítés ügymenetével és dokumentumaival kapcsolatban. Az édesanya részletes felvilágosítást kapott a felülvizsgálat gyakorlati kérdéseiről. A fiatal felnőtt, bár nagykorú, az állapota miatt a felülvizsgálaton önállóan nem tud megjelenni, segítségre szorul a kommunikációban, és annak megértésében. Ezért kérelmet fogalmaztunk meg az I. sz. Rehabilitációs és Szakértői Főosztály felé, hogy az édesanya jelen lehessen a vizsgálaton. Ezen túl a minősítéshez szükséges dokumentumok kitöltésében, a releváns szakorvosi vélemény összegyűjtésében kapott támogatást az

	édesanya, így egy teljeskörű dokumentum csomag került beadásra.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Mennyire tartozik a tanácsadó feladatai közé az orvosi dokumentumok átvizsgálása, minősítése, szelektálása?
Eset megoldása	A komplex minősítéshez szükséges beadott dokumentumok elfogadásra kerültek.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- autizmus specifikus ismeretek - felülvizsgálattal kapcsolatos ismeretek - szükséges dokumentumok ismerete

Döntéshozatal

Többféle jogképesség és döntéshozatal létezik: cselekvőképes, korlátozottan cselekvőképes, cselekvőképességben részlegesen korlátozott és a cselekvőképességben teljesen korlátozott.

A *cselekvőképes* személy maga tehet érvényesen jognyilatkozatokat, míg a *korlátozottan cselekvőképes* is tehet jognyilatkozatot, de jognyilatkozatának érvényességéhez főszabály szerint a törvényes képviselőjének (tipikusan a szülő, ennek hiányában a gyám) hozzájárulása szükséges. A *cselekvőképességében részlegesen korlátozott* nagykorú, gondnokság alá helyezett személy az, aki a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportokban a gondnoka hozzájárulásával tehet érvényesen jognyilatkozatot. A *cselekvőképesség teljes korlátozásakor* a gondnokság alá helyezett jognyilatkozata semmis, helyette (nevében) a törvényes képviselője jár el és tesz érvényes jognyilatkozatot.³

4. Eset: Autizmus spektrum zavar és enyhe értelmi sérülés

Célcsoport jellemzője	Felnőtt ikerpár, egyik tagja autista, másik enyhén értelmi sérült. Az autista személy zárkózott, 20 éve nem hagyta el a házat, akit enyhén értelmi sérült testvére lát el.
Eset rövid leírása	Egy házi orvos saját felnőtt praxisában történt elhalálozást követően jelezte, egy általa ellátott fogyatékossgal élő testvérpár egyedül maradását. A két nő elmúlt 40 éves, idős édesanyjukkal közösen éltek, aki súlyos betegsége miatt elhunyt, így a két nő, akik

³

Forrás: https://regi.ugyintezes.magyarorszag.hu/ugyek/410000/420001/Jogkepessseg_es_cselekvokepesseg20091202.html#paragr3, letöltés: 2020.05.25.

	<p>fogyatékoságát a házi orvos csak részben ismerte, magára maradt otthonukban.</p> <p>A családdal való kapcsolatfelvételt követően kiderült, hogy a két nőt anyjuk korábban nevelőszülőként nevelte és az erős kötelék miatt felnőtt korukban is együtt maradtak, továbbra is egy háztartásban éltek.</p> <p>Az autizmus spektrumzavarral élő hölgy nem tud dolgozni, 20 éve a házat sem hagyta el. Testvére, enyhe értelmi fogyatékos, egy helyi vállalatnál dolgozott takarítónőként, anyjuk irányítása mellett igyekezett a házkörűli teendőkkel megbirkózni. A két nőt az elhunyt személy rokonai támogatták, azonban hosszú távon nem tudták ezt vállalni, továbbá az örökösök közül 1 személy el szeretne volna adni a házat, amelyben a testvérpár élt.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen mértékben korlátozhatók a lakástulajdonosokat, a testvérpár védelme érdekében? - A sokrétű feladat megoldásához más személyek bevonása is szükséges.
<p>Eset megoldása</p>	<p>Az ügy összetettsége indokolta tette, hogy bevonásra kerüljön egy családsegítő munkatárs is. Megtörtént a kapcsolatfelvétel a két nő környezetével, megvizsgálásra került, hogy milyen kapcsolati hálózattal, támogatói rendszerrel rendelkeznek, és ez a rendszer milyen mértékben tudja őket megsegíteni. Mivel az autista hölgy önellátására képtelen volt, ezért fontosnak tartottuk - a Gyámhivatallal történő konzultációt követően - egy gondnoksági eljárás lefolytatását, valamint az enyhén értelmi sérült hölgy támogatott döntéshozatalba kerülését. Ezzel egy időben elkezdődött a két nő ellátásának megszervezése, így a szociális étkezés, valamint települési támogatás biztosítása számukra. Megegyezés született az örökösökkel, hogy amíg más lehetőség nem biztosított, a testvérpár az ingatlanban maradhat. Ebben a hagyatéki tárgyalást végző közjegyző is segítőkész volt, a tárgyalás során ez a feltétel okiratba foglaltatott. A gyámügyi eljárásban az autista kliens hivatásos gondnokot, testvére támogatószemélyt kapott. Továbbá pszichológusi tanácsadás keretében, gyászfeldolgozást végeztek.</p> <p>Lakóotthoni elhelyezésükre vonatkozóan megtörtént a kérelem begyűjtése.</p>

Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - információk az autizmus spektrum zavarról - a gondnokság és a támogatott döntéshozatal ismerete - szociális ellátórendszer ismerete
---	---

Pályaválasztás, munkavállalás

A továbbtanulás és pályaválasztás támogatására a pedagógiai szakszolgálatok keretében biztosítanak úgynevezett továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást. A szolgáltatás feladata a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálata, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlása.

A munkavállalás esetén a komplex minősítés támpontot adhat az érintett személy leendő munkáltatójának, hogy feltárja a munkavállalója megmaradt képességeit, az eddigi munkatapasztalatait, valamint motivációját. A fő cél a betölthető feladatkör megtalálása.⁴

5. Eset: „ Még mindig az út kezdetén...”

Célcsoport jellemzője	Munkahely keresése, enyhe értelmi fogyatékos, gondnokság alatt álló fiatal nő számára.
Eset rövid leírása	<p>A kliens 28 éves, édesanyjával közösen laknak a belvárosban, szerény 1 szobás saját tulajdonú lakásban. Rehabilitációs szakvélemény alapján megváltozott munkaképességének besorolása B2, 53 IQ-val rendelkezik, mentális és pszichiátriai kórképpel.</p> <p>Vékony testalkatú, izgó-mozgó hölgy, beszéde gyors, hadaró és összevissza csapongó. Öltözete tiszta, de nem éppen az időjárásnak megfelelő. Korlátozó gondnokság alatt áll, kirendelt gondnoka van.</p> <p>Azzal a kéréssel fordult az irodánkhoz, hogy segítsünk megfelelő munkahelyet keresni. A közmunkaprogramban dolgozott a megyei közrendvédelmi szervnél. Egyszerű munkafolyamatokba vonták be, mint virágöntözés, söprögetés, kapálás stb. Munkavégzése során rendszeresen összeütközésbe került a többi munkatárssal.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Állapotából adódóan képes lesz-e a munkahelyi szabályok, követelmények betartására? - Gondnoka tud-e a kliens szándékairól?

⁴ Forrás: <https://www.efiportal.hu/munka-vilaga/>, letöltés: 2020.05.25.

Eset megoldása	<p>Korlátozó gondnokság esetén a munkaválasztásához nem szükséges a gondnok együttműködése, viszont a későbbi együttműködés megőrzése érdekében a kliens kijelölt gondnokát a jóviszony megőrzése érdekében tájékoztattuk a hölgy terveiről, majd kikértük a véleményét a kialakult helyzetről, a további lehetőségekről.</p> <p>Megegyezés született, hogy az iroda felméri a környék rehabilitációs munkahelyeit, különös tekintettel arra, hogy ne legyen elvárás a darabnorma teljesítése.</p> <p>Az egyetlen ilyen hely a városszéli rongyválogató. A kliens és a gondnok tájékoztatást kapott a lehetőségről.</p> <p>A fiatal hölgy elégedett volt a tanácsadással és hamarosan munkába is állt, napi 6 órában.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - könnyen érthető kommunikáció használata - értelmi sérült személyek jellemzőinek ismerete - fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetősége

6. Eset: Hallássérült fiatal pályaválasztása

Célcsoport jellemzője	16 éves, kiskorú hallássérült fiatal lány, édesanya szenvedélybetegsége miatt további nehézségekkel és hátrányokkal.
Eset rövid leírása	16 éves hallássérült fiatal került a Család- és Gyermejjóléti Szolgálatnál gondozásba vették, majd kiskorú veszélyeztetése miatt ideiglenes hatályú elhelyezésére is sor került, az édesanya alkohol problémái, a család rossz lakhatási és anyagi helyzete miatt. Az ideiglenes hatályú elhelyezés felülvizsgálatakor kereste meg az irodát a családsegítő. A gyermek hallássérült, speciális általános iskolai oktatás keretében fejezte be az általános iskolát, de képességei lehetővé teszik számára, hogy középiskolai tanulmányait integrált keretek között folytassa. A gyermek számára megfelelő intézmény megtalálásában kérték a segítséget.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermek fizikai veszélyeztetettsége továbbra is fennáll. Milyen intézményi forma szolgálná leginkább a védelmét? - Milyen képességekkel bír a pályaválasztó fiatal? - Hallássérüléséből adódóan miként értékeli önmagát, illetve milyen visszacsatolásokat kap?

Eset megoldása	<p>A gyermek családba történő visszakerülésekor a család a Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásai közül igénybe vette a pszichológiai tanácsadást, a családterápiát és a fogyatékosügyei tanácsadást. A szakemberek együttes munkája révén a család működésében jelentkező problémák fokozottan csökkentek. A gyermekkel és a szülőkkel megbeszélésre került, hogy a fiatal pályaválasztását illetően milyen elképzeléseik vannak. Jelezték, hogy csak helyi intézmény jöhet szóba, mert nem szeretnének elszakadni egymástól, ugyanis az ideiglenes hatályú elhelyezés nagyon megviselte őket. A fiatal lány nagyon ügyes, tehetséges a képzőművészet terén, ezért ezen terület került megjelölésre elsődlegesen a pályaválasztás során. Felvételt nyert a helyi Szakgimnázium és Szakközépiskola képző- és iparművészeti szakképzésére.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a hallássérülésről képzési tartalom - Foglalkoztatás képzési tartalma - információ felvétel és feldolgozás képessége - problémaérzékenység és problémamegoldás - együttműködés

7. Eset: Pszichoszociális fogyatékos személy munkavállalási felkészítése

Célcsoport jellemzője	Pszichoszociális fogyatékos
Eset rövid leírása	<p>A 42 éves, pszichoszociális fogyatékkal élő fiatalember édesanyja hívott fel telefonon, hogy fiának segítsünk megfelelő munkát találni. Személyesen is eljöttek és a megfelelő információk birtokában a következő találkozón a klienst már a CSGYJK egyik munka- és pályaválasztási, emberi erőforrás tanácsadójának bevonásával fogadtuk. A kolléga segített a kliensnek az álláskereséshez szükséges megfelelő önéletrajzot és motivációs levelet megírni és együtt készítettük el az ajánlott rehabilitációs és nyílt munkaerőpiaci szolgáltatók és szervezetek listáját, ahol jelentkezhet.</p> <p>Szerepjátékos formában (viselkedés-tréning) felkészítettük a klienst a számára ismeretlen állásinterjú helyzetére.</p>

Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- A tanácsadó jól tette-e, hogy CBT konzultánsi tudását is alkalmazta?
Eset megoldása	A kliens képzettségének megfelelő állásajánlatot kapott az egyik foglalkozási rehabilitációs szolgáltató szervezetnél.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- pszichoszociális fogyatékossgal kapcsolatos, pszichopatológiai ismeretek - foglalkoztatási ismeretek - CBT-konzultánsi ismeretek, készségek - tanácsadói ismeretek, készségek

8. Eset: Értelmi fogyatékosként egyedül

Célcsoport jellemzője	26 éves, egyedül élő, enyhe értelmi fogyatékos férfi.
Eset rövid leírása	<p>A CSGYJK családgondozója kereste meg az irodát egyik kliensük ügyével kapcsolatban. A 26 éves enyhe értelmi sérült férfi nagyapjával élt együtt, de miután egészsége megromlott, a nagyapa a rokonokhoz került, a fiatalember pedig egyedül maradt. Vágyott az önálló életre, munkára, lakásra. Albérletben lakott, de rokkantsági ellátása nem fedezte a bérlet költségeit sem. Már az első beszélgetéskor kiderült, hogy igazán céltudatos, komolyan gondolja a munkavállalást, öfenntartást. A szakemberek többsége gondnokság alá helyezést javasolt és a gondnok segítségével intézményi elhelyezést.</p> <p>Az önálló életvitelhez, munkavállaláshoz tanácsokkal láttuk el. A munkáltatóval szemléletformáló beszélgetést folytattunk az integráció elősegítése érdekében. A CSGYJK-val együttműködve sikerült jövedelemhez és adományokhoz juttatni. A fiatalember rövid idő alatt nagy lépéseket tett, tudatosan kérte a segítséget képességei fejlesztésében. Szemlátomást vált teljesen önállóvá, dolgozik, adósságai nincsenek, ellátja magát, ügyeit kifogástalanul intézi. Néha tanácsot kér, amit meg is fogad.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Milyen kompetenciahatárai vannak a fogyatékossgügyi tanácsadónak a gondnokság aláhelyezéssel kapcsolatosan? Milyen tájékoztató, ismeretátadó tevékenységet végezhet és milyen szakemberi, ill. klienskörben?

	<ul style="list-style-type: none"> - A fogyatékosügyei tanácsadó kompetenciáinak meghatározása a klienséletű befolyásolásában? - Milyen feladatai vannak a fogyatékosügyei tanácsadónak az egyenlő esélyű hozzáférés szemléletének terjesztésében? - Hogyan befolyásolja a munkáltatói környezetet annak felkészítése, érzékenyítése vagy annak hiánya?
Eset megoldása	<p>Állást találtunk a kliensnek, azóta dolgozik, jövedelmét jól beosztja. Albérletet fizet, eltartja magát. Az érzékenyítés, felkészítés következményeként a munkáltatója és munkatársai odafigyelnek rá, segítik munkájában. Szemmel láthatóan nagy fejlődésen ment keresztül, sokat tanult és képes a további fejlődésre. A CSGYJK -val együttműködve környezetét is sikerült biztonságossá tenni. Ma már ritkábban kér tanácsot, de azt mindig megfogadja. Integrálódott, teljes életet él mindaddig, amíg munkáját meg tudja tartani.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékosügyei önismeret, önmegértés - tanácsadás fogalma, jellemzői, szintjei - érdekvédelmi és érdekérvényesítési alapismeretek - gyógypedagógiai ismeretek - empátia, kommunikációs készség, problémamegoldó képesség

9. Eset: Vak középkorú férfi álláskeresési lehetőségei

Célcsoport jellemzője	Egy 42 éves férfi, aki 26 évvel ezelőtt, 16 évesen, retinaleválás miatt nagyon rövid idő alatt megvakult.
Eset rövid leírása	<p>A fogyatékosügyei tanácsadóhoz fordult egy 42 éves vak férfi, aki nyugdíjas szüleivel él a városban.</p> <p>16 éves koráig átlagos iskolásként élte mindennapjait, majd retinaleválás miatt elvesztette látását. Középiskolai tanulmányait (szabónak készült családi hagyományt folytatva), az első évben meg kellett szakítania.</p> <p>Látása elvesztését nehezen viselte, emiatt pszichiátriai kezeléseket is részült. Megtanulta a fehérbot használatát, valamint személyi segítő igénybevételel újra közlekedik a városban. Elsajátította az alapfokú számítástechnikai ismereteket a JAWS for Windows segítségével.</p> <p>Jövedelme a fogyatékosügyi járadék és fogyatékosügyi támogatás.</p>

	Szeretne munkát találni, ezért felkereste a helyi Információs és Koordinációs Pontot.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Dolgozott-e korábban a kliens? - Milyen munkakörben gondolkodik? - Számítógépes ismeretei elegendők-e egy irodai, adminisztratív, adatfeldolgozó stb. munkához? - A megyében nagyon kevés a telefonközpontos, bedolgozói munkakör, milyen egyéb lehetőségek jöhetnének szóba?
Eset megoldása	<p>Cél olyan munkáltató felkutatása, aki hajlandó vak személyek foglalkoztatására. A megyében a lehetőségek ebből a szempontból igen csak korlátozottak.</p> <p>A fogyatékosügyei tanácsadó közbenjárásával egy megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató cég vállalta a kliens alkalmazását bedolgozói munkakörben, 4 vagy 6 órában. A látássérült férfit a munkáltatóhoz irányítottuk, ahol a sikeres interjú után megkezdhette a munkát.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a látássérülésről - jó kommunikációs képesség - ismeretek, kapcsolatok a helyi akkreditált foglalkoztatás területén

Szolgáltatók, intézmények bevonása

A fogyatékosügyei tanácsadás során a leggyakrabban felmerülő tevékenység a kliens számára intézmény vagy szolgáltató felderítése, amely valós segítséget tud nyújtani. Az intézményi elhelyezés érintheti a köznevelési intézményeket és a szociális ellátórendszert, amelyekről a következő linkeken érhető el általános információ:

<https://www.efiportal.hu/neveles-oktatas/>,

<https://www.efiportal.hu/szocialis-szolgaltatasok/>

<https://www.efiportal.hu/szakember-szolgaltaskereso/>

10.Eset: Felnőtt autista személy viselkedészavarral

Célcsoport jellemzője	Fiatal, felnőtt, autista férfi, aki agresszív viselkedésével, düh kitöréseivel veszélyezteti kiskorú testvérét.
Eset rövid leírása	<p>A család- és Gyermekjóléti Központ ajánlotta az édesapa figyelmébe a fogyatékosügyei tanácsadást. Az apa elmondta, hogy fiatal felnőtt autista gyermekével vannak problémák. A fiatal férfinak megromlott a szüleivel a kapcsolata, csak sms-ben, e-mail-ben kommunikál a szüleivel, annak ellenére, hogy egy lakásban élnek. Sms-ben kér enni, pénzt, ha ezeket a kéréseket nem teljesítik, akkor agresszívvá válik.</p> <p>A szüleit mindenhol megtagadja, kiskorú testvérét feljelentette a gyámhivatalnál, hogy nem jár iskolába. Folyamatosan feljeleníti a szüleit, a volt barátját a különböző hatóságoknál. Idegeneket visz fel a lakásukba, ezért ott már semmit nem tarthatnak, mert azt vagy ellopják vagy a fiú eladja. Kéreget, annak ellenére, hogy nincs rászorulva. A szülő szeretné biztos helyen tudni a gyermekét, mivel véleménye szerint most az autizmusa mellett, depresszióval küzd, és ez okozza számára a problémákat. Szakorvosi segítségre lenne szüksége, de elutasítja a segítséget. Betegsége tudata nincs, semmilyen segítséget nem hajlandó elfogadni. A kliens jelezte, hogy a felesége már nem bírja az állandó feszültséget. Számos helyen kértek már segítséget, de nem jutottak megoldásra.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Meddig tűrhet a szülő? - Hol a szülő felelősségének a határa a kiskorú gyermek felnőtt testvére által történő veszélyeztetésében?
Eset megoldása	<p>Az édesapával részletesen megbeszéltük a gyermekével kapcsolatos problémákat, valamint az eddig megtett lépéseket. Egyeztettünk a lehetőségeikről és az elképzeléseikről. A szülő szeretné egy szakemberrel felvenni a kapcsolatot, aki segítséget tudna adni, hogy merre induljanak a probléma megoldásában. Több lehetőség is adódott, melynek egyike a gondnokság alá helyezés kérelmezése, valamint a gyermeke önálló életvitelének támogatása. Ez utóbbit a fiatal férfi is szeretné, de a szülők részéről ezzel kapcsolatban is számos kérdés, félelem fogalmazódott meg. A szülők biztosítani tudnak gyermekük részére egy önálló lakást, ahol egyedül élhetne, de</p>

	kiszámíthatatlan, hogy annak milyen következményei lehetnek. A szülők számára az Autizmus Koordinációs Irodától, rajtuk keresztül a Területi Autizmus Munkacsoporttól (TEAM) kértünk segítséget, valamint a gondnokság alá helyezés folyamata is elindult. A tanácsadáson javasoltak alapján a szülők felkeresték a Szivárvány Autizmus Közhasznú Egyesületet, valamint kapcsolatba léptek az Autizmus Koordinációs Iroda szakembereivel.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - Theo Peeters: Autizmus, az elmélettől a gyakorlatig szakirodalom tanulmányozása - Ismeretek a TEAM-ről - információ felvétel és feldolgozás képessége - problémaérzékenység és problémamegoldás - együttműködés - empátia

11.Eset: Értelmi sérülés gyanúja bölcsődés korú gyermek esetében

Célcsoport jellemzője	Korai gyermekkorban is megfigyelhető, ha egy gyermek korához képest tanult készségei nem a megfelelő módon/mértékben fejleszthetők.
Eset rövid leírása	A bölcsőde vezetője kereste meg az IKOP-ot azzal a kérdéssel, hogy mit tehetnek abban az esetben, ha úgy tapasztalják, hogy a gyermek fejlődésében visszamaradott, elsősorban értelmi képességei nem fejlődnek megfelelően. Az édesanya a terhesség alatt kemoterápiás kezelésben részesült, a problémát tagadja, nem hajlandó igénybe venni a segítséget.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Elegendő-e a vezetőnő információkkal történő ellátása, vagy a szülővel, védőnővel is fel kell-e venni a kapcsolatot? - Az egészségügy részéről kivel szükséges kapcsolatot kialakítani pl. várandóságot segítő védőnő, orvos, kemoterápiás kezelést végző onkológus, gyermekorvos?
Eset megoldása	A bölcsőde vezetője tájékoztatást kapott a korai fejlesztés pedagógiai szakszolgálat munkájáról, valamint a védőnő, illetve a gyermekjóléti szolgálat felé való jelzési kötelezettségéről.

Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás integrációjának és az ellátórendszer kétszintűvé történő átalakításának tapasztalatai - a sajátos nevelési igényű gyerekek útja és támogatórendszere a koragyermekkortől a tankötelezettség végéig
---	--

12. Eset: Ismeretterjesztés autizmus spektrumzavar, Asperger szindróma témakörben, valamint indulatkezelés

Célcsoport jellemzője	Asperger szindrómás édesapa indulatkezelési problémái, ami mind a családtagokkal, mind a bölcsődei, óvodai pedagógusokkal, mind a CSGYJK szakembereivel folyamatos konfrontálódást eredményez.
Eset rövid leírása	<p>A helyi CSGYJK esetmenedzsere kért segítséget a fogyatékosügyei tanácsadótól egy kétgyermekes család kapcsán, ahol a gyerekek 9 hónap időtartamra már köznevelési intézménybe járnak. A család kb. 1 éve ismét együtt él, saját háztartásukban nevelik gyermekeiket.</p> <p>A problémát az apa állapota okozza, ami esetenként agresszívebb viselkedési formák megjelenésével jár együtt. Az apa belátja, hogy szindrómája miatt vannak indulatkezelési kontrollzavarai, illetve kommunikációs nehézségei, megértési problémái a bölcsődei, óvodai nevelőkkel is. Fontos, hogy a gyermekek életében jelen lévő köznevelési intézmény dolgozói is egy reális képet kapjanak, informáltak legyenek az autizmus spektrumzavar ezen típusával, az Asperger szindrómával kapcsolatban, annak érdekében, hogy az apát ők is segíteni tudják, képességeinek és készségeinek megfelelő kommunikációt folytathassanak vele.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A kompetenciahatár betartása nehéz. A tanácsadó csak összegyűjti a szükséges információkat a CSGYJK munkatársa számára, vagy felvegye a kapcsolatot az érintett személyekkel? - Érdeemes lenne a pedagógusokat bevonni az NFSZK autizmus témával foglalkozó képzésébe, illetve motiválni őket a TEAM igénybevitelére. - Az apának is segítséget kell kapnia.

Eset megoldása	<p>A családsegítő munkatársat tájékoztattuk az NFSZK weboldalán és az EFI portálon is fellelhető, Területi Autizmus Munkacsoport (TEAM) szakembereinek elérhetőségeiről, valamint felhívtuk a figyelmet az NFSZK-nál éppen aktuálisan futó, megrendelhető képzésekre, ingyenesen letölthető kiadványokra.</p> <p>Az esetmenedzser a megszerzett információk birtokában gondolta át a gondozási-nevelési tervet, illetve egyeztetett a nevelési intézményben dolgozókkal, védőnővel.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - Autizmus alapismeretek című képzési egység, azon belül hangsúlyosan a támogatás alapelvei rész - EFI portál használata az AKI, illetve a megyei tanácsadók elérhetősége kapcsán - kapcsolatteremtő képesség - együttműködési készség - kommunikációs készség - rendszerben gondolkodás képessége

13. Eset: Látássérült, kistelepülésen, egyedül élő kliens szociális reintegrációjának támogatása

Célcsoport jellemzője	Látássérült, aliglátó, elszigetelődött személy
Eset rövid leírása	<p>A kliens önkéntes együttműködés keretében veszi igénybe a lakóhelye szociális alapszolgáltatási központjának családsegítő szolgáltatásait. Családsegítője vette fel a kapcsolatot a megyei fogyatékosügy-i tanácsadókkal, akik a kliens kérésére telefonon keresték meg az ügyfelet. A kliens egy határmenti kistelepülésén lakik. 32 éves, igen szerény körülmények között, egyedül él. Látása folyamatosan romlott, később aliglátóvá vált. Fogyatékosági támogatást és Egységsségkárosodási és Gyermekevelési Támogatást folyósítanak részére. Kérdése, hogy milyen lehetőségeket látnak helyzete javítására a tanácsadók?</p> <p>A klienssel folytatott beszélgetés során kiderült, hogy elvesztek az orvosi dokumentációi, valamint nincs áram az ingatlanban, mert kikapcsolták.</p> <p>Elsődleges szükségletként a kliens reszocializációja jelent meg, célszerűnek látszik sorstárs és/vagy munkatársi közösségbe történő integrációját segíteni. A kliens ugyan alapjában véve elfogadható anyagi helyzetben levőnek érzi</p>

	<p>magát, mégis célszerű lenne foglalkoztatását elősegíteni. Ezzel ugyan elveszítené az EGYT-re való jogosultságát, de anyagi helyzete és szociális kapcsolatrendszere jelentősen javulna, bővülne. A járási központban van megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató vállalat, ám a munkavállaláshoz szükséges lenne a kliens komplex egészségügyi minősítésének eredményéről szóló határozat, valamint a bejutás megszervezése.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hajlandó lenne-e a kliens munkát vállalni? - Milyen egyéb lehetőségekkel tudjuk anyagi helyzetét és társas kapcsolatait javítani?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A szocializációs szükséglet betöltése érdekében – a kliens egyetértésével – két irányba indultunk el.</p> <p>A Vakok és Gyengénlátók Megyei Egyesülete helyi szervezetével felvettük a kapcsolatot, az egyesületbe történő belépés folyamata megkezdődött. Ez a kliens számára utazási kedvezményt, programokban való részvételt, IKT és egyéb pályázatokban való részvételt jelent.</p> <p>Az elkallódott egészségügyi dokumentáció pótlásának és az elektromos áram bevezetésének szükségességét jeleztük a családsegítőnek.</p> <p>A járási központba tömegközlekedéssel történő bejutás megkönnyítése érdekében javasoltuk a vakok (elemi) rehabilitációjában történő részvételt, amelyet a megyei Ki-látás Alapítvány szervez.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a látássérülésről - a pénzügyi ellátásokra, szociális szolgáltatásokra vonatkozó joghelyek ismerete - ismeretek a régióban elérhető szolgáltatásokról, megfelelő hálózati együttműködés a helyi CSGYJSZ-szel, VGYSME-vel - komplex egészségügyi minősítés jelentőségének és megszerzésének ismerete - egyenlő esélyű hozzáférés elvének ismerete és képviselése a kliens érdekében

14. Eset: Munkahely elvesztése, megélhetési krízis járvány idején

Célcsoport jellemzője	Down szindrómás, folyamatos felügyeletet igénylő gyermek
Eset rövid leírása	Down szindrómás gyermekét egyedül nevelő édesanya kereste meg az irodát. A járványügyi vészhelyzet ideje alatt elvesztette az állását (4 órás foglalkoztatás) és így egyedüli bevételi forrásuk az ápolási díj maradt, amiből a rezsi költségek fedezhetők csak, élelemre szinte semmi sem marad. Ez az eset a fogyatékosügyi tanácsadói kompetencián kívül esik, mivel szociális támogatást igényel. az ügyfél A tanácsadó ilyen esetben, mint jelzőrendszer megkeresi a kompetens szolgáltatókat és átirányítja a klienst feléjük.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Az édesanya a rá nehezedő pszichés terhet meddig képes elviselni? - Down szindrómás gyermeke a helyzetből mennyit érzékel?
Eset megoldása	<p>Az édesanya azért kért segítséget, mert megélhetésük veszélyeztetetté vált. Elsődleges szempont volt a család meleg étellel való ellátása. Megkerestük a Vöröskereszt helyi szervezetét, valamint a CSGYJK-át, így a család minden nap meleg ételhez jut, segítséget kap a bevásárlásban, valamint tartós élelmiszer adományokban részesül.</p> <p>A Kliens utolsó munkáltatója ígéretet tett arra, hogy a járványügyi vészhelyzet / korlátozás elmúltával újból alkalmazni fogja az édesanyát.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - horizontális kommunikáció - kapcsolatrendszer - empátia - https://www.efiportal.hu/szocialis-szolgaltatasok/

15. Eset: Beszéljük meg!

Célcsoport jellemzője	Beszéd fogyatékos, stroke utáni alacsony intellektus, rossz anyagi körülmények
Eset rövid leírása	A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat családsegítő munkatársa továbbította a klienst a fogyatékosügyi tanácsadói szolgáltatásba, mivel sokadik esetgazdaként elakadt a gondozási folyamatban. A kliens középkorú beszéd fogyatékos nő, aki pár éve stroke-on esett át, mely

	<p>következtében beszédében károsodás állt be, ami romló tendenciát mutat, valamint mozgásában is maradandó sérülést szerzett. A családsegítő és a kliens is jelezte, hogy anyagi problémái megoldásához kér segítséget, mivel rossz anyagi körülmények között él kiskorú, értelmi fogyatékos gyermekével. Nemrégiben visszaköltözött hozzájuk a volt férje, aki alkohol problémákkal küzd, valamint a férj idős édesanyja. A kliens számos egyéb magánéleti és egészségügyi problémát is megosztott a tanácsadások során, melyek megoldásai az anyagi problémákkal párhuzamosan kerültek feldolgozásra, illetve azóta is folyamatban vannak.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A tanácsadás során kérdésként merült fel, hogy a kliens által elmondott történések valósak-e (ellopták a pénzét, nem fizették ki a tartozást, nem keresték telefonon, nem hívták felvételi elbeszélgetésekre, nem kapta meg a továbbított emailt)? - A kommunikációs nehézségek miatt a klienssel kapcsolatba kerülő szakemberek számára nyilvánvaló-e a fogyatékos típusa?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A tanácsadások során mindig új problémák kerültek elő, melyek már régóta fennálltak, ezért több esetben szükség volt konzultálni az illetékes családsegítővel, hogy a felmerült kérdések megválaszolásra kerüljenek, illetve, hogy a tanácsadás folyamatában hatékonyan közreműködjön. A kliens beszéd-fogyatékosága megnehezíti a vele való kommunikációt, melyek sok esetben türelmetlenséghez, félreértésekhez vezethetnek, vezettek.</p> <p>A tanácsadás kezdeti szakaszában a fennálló közüzemi tartozások rendezéséhez hátralékkezelő anyagi segítséghez, részletfizetési könnyítéshez kapott segítséget a klienst. Ezután a munkavállalás területén történt a segítségnyújtás, pl. önéletrajz megírásában, valamint megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató munkáltatókhoz történő irányításban. Előre leegyeztettük a felvételi beszélgetések időpontjait, melynek eredményeként hosszú évek után sikerült munkát vállalnia.</p> <p>Segítő beszélgetésekkel, tanácsadással fokozatosan megbeszéljük a további problémákat és azok megoldási lehetőségeit (konfliktusos családi helyzetek, gyermeknevelési problémák).</p>

	A kliens több esetben részesült karitatív szervezetek segítségével élelmiszer-, illetve adománycsomag juttatásban. Továbbá pszichológiai tanácsadás, valamint ingyenes jogi tanácsadás lehetőségét is felajánlottuk, melyeket igénybe is vett. A felnőtt logopédiai ellátás igénylése jelenleg folyamatban van. A tanácsadás során a kommunikációnak, a segítségre szánt időnek, az ösztönzésnek jelentős szerepe volt abban, hogy a folyamat eredményes legyen.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - információ felvétel és feldolgozás képessége - problémaérzékenység és problémamegoldás - együttműködés, csapatmunka - a szakmai tapasztalatok felhasználása

16. Eset: Amikor egy párkapcsolat megszakad

Célcsoport jellemzője	Súlyosan látássérült idős hölgy elvesztette párját.
Eset rövid leírása	Súlyosan látássérült kliensünk párkapcsolatban élt, amíg a férfi el nem hunyt. Halála után a hölgy jogcím nélkül élt az ingatlanban addig, míg az örökösök nem jelezték a helyzetet a CSFYJK felé. Ők fordultak a fogyatékosügyei tanácsadókhoz, hogy nagyon félnek attól, hogy az idős hölgy nem tudja magát ellátni, mert egyedül maradt a házban. Mint tulajdonosok nem mernek felelősséget vállalni érte.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Az idős hölgynek van-e hozzátartozója? - Vállalja-e a gondoskodást, ellátást? - Rendelkezik-e jövedelemmel? - Rendelkezik-e ingatlannal? - Beköltözne-e intézményi ellátásba? - Hogyan lehet vele dokumentumot aláírítani? - Van-e szüksége orvosi ellátásra, van-e egyéb betegsége, ami ellátást igényel?
Eset megoldása	Felvettük a kapcsolatot a Család- és Gyermejköltségi Szolgálat családsegítőjével és a Támogató Szolgálattal. Esetkonferenciát tartottunk, ahol megbeszéltük, hogy milyen megoldások jöhetnek szóba a kliens szempontjából. Mivel a családgondozás nem tanácsadói feladat, esetkonferencián vettünk részt, ahol képviselhettük kliensünk érdekeit.

	Mivel ügyfelünk súlyos látássérült, így az általa aláírt okirat érvényességének az egyik feltétele, hogy az okiraton jelezzék, hogy a teljes tartalmát ismertették. Két tanúval vagy ügyvédi ellenjegyzéssel igazolni kell, hogy az iratot előttük írták alá vagy az aláírást a nyilatkozó a sajátjaként ismerte el.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- jogi ismeretek (jognyilatkozattétel szabályozása)

17. Eset: Elszigetelődés mozgássérülés során

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott ember társadalmi beilleszkedése
Eset rövid leírása	Mozgáskorlátozottá vált kliens (amputálták a lábát) számára szeretne a család egy olyan közösséget találni, ahol hasonló sorstársakkal tudna együtt lenni, és ami lelkiileg erősítené a nyugdíj előtt álló férfit.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Autonómia, felelősség kérdése. - Hogyan motiválható a személy?
Eset megoldása	A helyi mozgáskorlátozottak klubját ajánlottuk a figyelmébe. Hasonló sorstársak erősítik egymást, a család mellett egy ilyen közegre van a legnagyobb szüksége.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- ismeretek a mozgássérülésről, intézményrendszeréről - kommunikációs képesség, problémák - mozgássérült populáció sokszínűségének bemutatása - önismereti tréning

18. Eset: Étkeztetés szervezése

Célcsoport jellemzője	Cselekvőképes mozgássérült személy
Eset rövid leírása	Ötvenéves, felnőttkorú, gyermekével élő mozgássérült férfi igényelt szociális étkeztetést, mivel gyermeke elhelyezkedett a munkaerőpiacon és napközbeni étkezése nem volt megoldott.

Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Vajon a kiszállított ételt meg tudja melegíteni, el tudja fogyasztani a kliens?
Eset megoldása	Ha a gyermek elhelyezkedik, az apa ellátása nem megoldott, ha otthon marad, jövedelmükből nagyon nehezen tudnak megélni. A gyermeknek mindenképpen munkába kell járnia. A személyes beszélgetés során kiderült, hogy az édesapának hiába szállítják ki az ebédet, azt egyedül sem megmelegíteni, sem elfogyasztani nem tudja. Az esetkapcsán olyan étkeztetést biztosító szolgáltatást kerestünk, ahol az étel elfogyasztását is segítik. Tájékoztattuk a klienst a házi segítségnyújtás szolgáltatásáról, és annak helyi igénybevételének folyamatáról. Felajánlottuk az édesapa számára a szolgáltatás igényléshez segítségünket, amelyet végül nem vett igénybe.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- kommunikációs képesség - problémamegoldó képesség - empátia, rugalmasság - https://www.efiportal.hu/szocialis-szolgáltatások/alapszolgáltatások/

19. Eset: Súlyos halmozottan fogyatékos gyermek és testvére egy roma családban

Célcsoport jellemzője	Állandó gondozásra és ápolásra szoruló, az édesanyját 24 órában lekötő 9 éves, súlyos halmozottan sérült, önálló helyváltoztatásra képtelen gyermek.
Eset rövid leírása	A családsegítő kereste meg az irodát, mert egy 6 éves gyermek védelembe vételi eljárásánál kiderült, hogy van egy 9 éves súlyosan-halmozottan fogyatékos testvére, aki segítség nélkül helyzetváltoztatásra nem képes, tevékenységeiben erősen akadályozott. Az esetmenedzser azt a tájékoztatást adta, hogy halmozottan hátrányos helyzetű családdal szemben védelembe vételi eljárás van folyamatban. Ennek oka, hogy a 6 éves, elsőosztályos gyermeküknek sok az igazolatlan iskolai hiányzása. Roma származású család, romák által lakott területen élnek, nehéz körülmények között. Az apa több műszakban dolgozik, az anya a gyermekekkel otthon van. A rendszeres igazolatlan hiányzások miatt, iskolai jelzést

	<p>követően védelembe vételi eljárást kezdeményezett a Gyámhivatal. Az esetmenedzser javaslattétel előtt, a probléma feltárására és a megoldásra törekedett.</p> <p>Az esetmegbeszélés a család- és gyermekjóléti szolgálat irodájában valósult meg, melyen mindkét szülő megjelent. Bemutatkozást követően tájékoztattuk a családot a védelembe vételi eljárás okáról és annak következményeiről, illetve az esetmegbeszélés céljáról. A szülők elmondták, hogy az apa a kenyérkereső, jelenlegi helyén megbecsülik. Több műszakban kell dolgoznia. Az anya fogyatékos gyermekét ápolja, nincs segítsége. Az első osztályos gyermeket az apa viszi el az iskolába, akkor amikor délutános vagy éjszakai műszakban dolgozik. A beszélgetés során kiderült, hogy a szülők 9 éves súlyosan- halmozottan sérült fiukat orvosi kezelésekre, gyógytornákra rendszeresen elviszik (erről orvosi papírokat mutattak), de nincs szakértői vizsgálata, nem jár közoktatási intézménybe, fejlesztő foglalkozásokat sem kapott még eddig. A szülők úgy tudták, hogy a fogyatékos gyermekük nem tanköteles, csak egészségügyi ellátásra van szüksége, tájékoztatást senkitől sem kaptak.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A család 9 éven át miért nem kapott megfelelő tájékoztatást fogyatékos gyermekével kapcsolatban? - A védőnő miért nem érzékelte a problémát? - A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak miért nem volt tudomása a családról? - Miért csak az egészségügyi ellátó rendszerig jutott el a család? - Hogy maradt rendszeren kívül a fogyatékos gyermek?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Az esetmegbeszélés során a következő problémák merültek fel: a fogyatékos gyermek ápolása miatt nem tudják a szülők eljuttatni a kisebb gyermeküket iskolába, a fogyatékos gyermek nem kapja meg a számára fontos fejlesztéseket. A szülők nem kapnak segítséget fogyatékos gyermekük gondozásában, megfelelő információkhoz nem jutottak hozzá, érdekérvényesítésük gyenge. Életvezetési problémájukat segítség nélkül nem tudják megoldani.</p> <p>Javaslat: A családsegítő szolgálat alapellátás keretében gondozza a családot (érdekérvényesítés, életvezetési, ügyintézés). Családsegítő segítségével fel kell venni a kapcsolatot a pedagógiai szakszolgálattal szakértői</p>

	<p>vélemény készítése céljából, hogy majd ennek eredményeként pedagógiai megsegítésben, nevelésben, oktatásban vegyen részt a sérült gyermek. Szintén családsegítő segítségével fel kell venni a kapcsolatot a következő szolgáltatókkal: Támogató szolgálat, Otthon segítünk szolgáltatást nyújtó szervezetekkel (Szimbiózis).</p> <p>Után követés alkalmával kiderült, hogy a civil szervezetek nem tudtak segítséget nyújtani számukra. Szakértői vélemény készítéséhez a kérelmet benyújtották, de 5 hónap alatt nem kaptak időpontot. Családsegítő és esetmenedzser védelembe vétel keretében foglalkozik a családdal.</p> <p>Az ügyintézéshez szükséges dokumentumok, az ügyintézésre- és a súlyos halmozottan sérült fogyatékosokra vonatkozó információkat teljes körűen átadtuk a családsegítő munkatársnak.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szociális rendszer, ezen belül gyermekvédelem átfogó ismerete - egészségügyi rendszer ismerete - oktatási rendszer ismerete - rendszerszemlélet - fogyatékos személyek hozzátartozóival és a jelzőrendszeri tagokkal történő hatékony kommunikáció elméletének és gyakorlatának ismerete - fogyatékos specifikus ismeretek - kommunikációs technikák, asszertív kommunikáció

20. Eset: Rehabilitáció megszervezése hozzátartozói megkeresés alapján

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>77 éves, stroke-on átesett és ezért mozgásában és beszédében sérült férfi</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>Telefonon kért segítséget egy hölgy, aki egy távoli nagyvárosban él, de édesapja lakhely szerint az irodához tartozik. Az édesapja 77 éves, 2 hónapja stroke-on esett át. Mozgása és beszéde is jelentősen akadályozottá vált, a kórház rehabilitációs osztálya a beteg rehabilitációját visszautasította arra hivatkozva, hogy nem kooperál. A beteget a pszichiátriai osztályon helyezték el, ahol állapota egyre romlik. Lánya véleménye szerint édesapja együttműködő, ha tudja, hogy mi történik vele, de sajnos a beteg tájékoztatás a beteg és a hozzátartozója irányában is</p>

	<p>rosszul működik. Szeretné, ha gyógytornász és logopédus látogatná édesapját a kórházban. Ez sajnos kórházon belüli nem működik.</p> <p>Segítséget kér a gyógytorna és logopédiai ellátás megszervezésében.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Valóban nem együttműködő a beteg? - A hozzátartozó által szervezett és fizetett rehabilitációs ellátást beengedik a kórházba?
Eset megoldása	<p>Az együttműködés során gyakran került sor segítő beszélgetésre a hozzátartozóval, mert úgy érezte, hogy 130 km-ről nagyon nehezen tudja a kapcsolatot tartani az édesapjával és képviselni az érdekeit. Azt érezte, hogy az egészségügy lemondott az édesapjáról.</p> <p>A kórház szakemberei leterheltségük miatt csak minimális gyógytornász és logopédiai segítséget tudtak biztosítani. Az eredményes rehabilitációhoz ettől többre lett volna szükség.</p> <p>A városban működő otthonápolási szolgálat vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az ellátást a beteg otthonában folytathatják, de csak akkor, ha az orvos a zárójelentésben ezt javasolta. Esetünkben zárójelentés még nem volt és nem is az otthonában tartózkodott a beteg, így véleményünk szerint is a kórháznak kell a rehabilitációt megszervezni és végezni. Megadták viszont egy olyan gyógytornász elérhetőségét, aki magánpraxisban is dolgozik, amit továbbítottunk a hozzátartozónak.</p> <p>A hozzátartozó időközben felvette egy logopédussal a kapcsolatot, aki azonban csak heti egy alkalommal tudja a beteget látogatni, de véleménye szerint heti két alkalomra lenne szüksége.</p> <p>Tájékoztatást adtunk továbbá a MONTÁZS projekt keretében elindult logopédiai ellátásról. A hozzátartozóval történt egyeztetés után a logopédus a kórházi tartózkodása alatt, a kórházban nyújtott fejlesztést a beteg számára. Később a kliens ismerős segítségével maga kereste fel a logopédust.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a MONTÁZS projektről - hálózati együttműködés, hálózati kommunikáció - ismeretek a beszéd- és nyelvi fogyatékos személyekről - mozgássérült populáció sokszínűségének bemutatása

21. Eset: Vállalni a babát Down-szindrómával

Célcsoport jellemzője	Fiatal pár újszülött gyermekénél Down-szindróma gyanúja merült fel.
Eset rövid leírása	Egy fiatal pár esetéhez (édesanya 23, édesapa 28 évesek) a helyi kórház újszülött osztálya kérte a tanácsadói segítséget. A pár kisfiánál a születést követően Down-szindróma gyanúját állapítottak meg, s elindították a genetikai vizsgálatot, amely biztos eredményt tudott mondani. Az elsődleges vizsgálatokat követően a szülők a kórkép hallatán nem szerették volna vállalni a baba felnevelését. Félték a plusz terhektől, valamint a lakóközösség megbélyegzésétől.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Amennyiben a szülő a negatív érzései miatt külső nyomás hatására vállalja a gyermek nevelését, milyen mértékben tud kialakulni a szülő-gyermek közötti kötődés? - A szülő autonómiájának tiszteletben tartása.
Eset megoldása	Mivel a szülők minimális tudással rendelkeztek a Down-szindrómával kapcsolatban, ezért az elsődleges cél az volt, hogy a betegségről minél szélesebb körű tájékoztatást kapjon a kórház gyermekorvosával együttműködve, hogy ezeknek tudatában tudjanak dönteni. Ezen felül, tájékoztatást kaptak a terápiás lehetőségekről, és a környéken működő Down Alapítvány munkájáról, elérhetőségeikről. Ezzel egy időben tájékoztatást kaptak arról is, hogy milyen eljárás várható, amennyiben úgy döntenek, hogy nem viszik haza a babát a kórházból. Fontos volt, hogy az információk amennyire csak lehet tárgyilagosak maradjanak, azonban a Down kórkép „pozitív” oldalát is megismerhessék. Semmi esetre sem lehet a szülőre hatást gyakorolni gyermeke nevelésére, mivel ez a későbbiekben rossz szülő-gyerekkötődéshez vezethet. A szülők végül hazavitték a gyermeküket, s felvették a kapcsolatot a Down Alapítvánnyal és a korai fejlesztővel is. Biztosítottuk számukra, hogy pszichológusi megsegítésben, valamint család terápiában is részt tudjanak venni. A családdal másfél év után ismét felvettük a kapcsolatot. Elmondták, hogy rengeteg segítséget nyújt számukra a Down Alapítvány, valamint a helyi korai fejlesztést végző kolléganő. Az esetvitel során nagyon fontos volt, hogy a szülők megfelelő információkkal legyenek ellátva, valamint segítséget kapjanak a váratlan helyzet feldolgozásában,

	<p>illetve, hogy szakembereket találjanak, akik a szülői szerepben meg tudják őket erősíteni.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás integrációjának és az ellátórendszer kétszintűvé történő átalakításának tapasztalatai - ismeretek az IKOPról és a szociális ellátórendszerről - ismeretek a Down-szindrómáról

22. Eset: Nyári szünet

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Értelmi fogyatékos fiatal nyári szünetben történő felügyeletének megoldása</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>Egy védőnő kereste fel az irodát, hogy az egyik kis településen a nyári szünetben, az egyik családjánál problémát jelent egy fiatal értelmi sérült személy nyári felügyelete. Iskoláskorú, édesanyja egyedül neveli testvérével együtt.</p> <p>A szülő dolgozik, és nem szívesen hagyja egész napra egyedül a gyermekeit. A szülő információt kapott a lakhelyhez legközelebbi ÉNO által biztosított időszakos tartózkodás lehetőségéről.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hogyan tudja a szülő az utazást megoldani?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A szülő élt a felkínált lehetőséggel. A nyár folyamán a helyi busszal vitte be gyermekét a napközibe.</p> <p>Napközben a gyermek felügyelete, foglalkoztatása és étkezése is megoldódott.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jó kommunikációs készség, empátia - a fogyatékosügyei tanácsadó helye és szerepe az ellátórendszerben - a hálózat fogalma, elemei, tulajdonságai - a fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése

23. Eset: Önállóság tanulása felnőttkorban

Célcsoport jellemzője	Mindenben kiszolgált és kiszolgáltatót, felnőttkorú, látás- és értelmi sérült testvérpár.
Eset rövid leírása	Egy Evangélikus Szeretotthon vezetője kereste meg az irodát. A náluk támogatott lakhatásban élő két halmozottan sérült fiatalember esetében kért segítséget. Mindenben támogatásra szorulnak és semmilyen tevékenységbe nem vonhatók be.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen tevékenységekbe szeretnék őket bevonni? - Milyen képességekkel rendelkeznek? - Hogyan lehet őket fejleszteni? - Milyen módon lehet őket motiválni a tevékenységekben történő részvételre? - A szeretotthon munkatársai hogyan tudják segíteni a kliensek fejlesztését? - Szükség van-e külső szakember bevonására?
Eset megoldása	<p>Személyes találkozó keretében történt a testvérpár felmérése, valamint a szülők és a szakemberek kikérdezése. A 20-as és 30-as éveiben járó kliensek hétvégére hazajárnak, ahol mindig is teljes mértékben ki voltak szolgálva. Szüleik „kisbabaként” tekintettek rájuk, a legalapvetőbb tevékenységeket is elvégezték helyettük vagy nagymértékben segítették. Így nem tudtak sem a lakásban egyedül közlekedni, sem egyedül étkezni, mosdani, WC-t használni.</p> <p>Elsődleges feladat volt a szülők és a szeretotthon szakemberei között az együttműködést kialakítani. Kellő figyelemmel, érzékenységgel, tapintatossággal, de mégis következetesen ezek az alapvető tevékenységek megtaníthatók, elsajátíthatók.</p> <p>Az önálló közlekedéshez fehér bot használata javasolt, a tájékozódási képességek fejlesztésével együtt. A finom motorikai készségük is fejlődik a fehér bot használat által, valamint az általuk használt zárt teret is megismerhetik. Ehhez szükséges a külső szakember bevonása, aki megtanítja a helyes fehér bot használatot, a tájékozódást.</p> <p>A tevékenységekbe történő bevonáshoz az előző feladatok megoldása elengedhetetlenül szükséges. Az olyan „játékos” feladatokkal, mint agyagozás, kézműves tevékenységek,</p>

	<p>kertészkedés, fejleszthetők és motiválhatók lehetnek a kliensek számára.</p> <p>Ez egy hosszú út, de a végén a szeretetotthon nappali foglalkoztatójában is hasznos munkát tudnak végezni, mely egyaránt jó az otthonnak és a klienseknek is, mert kímoldulhatnak a tétlenségből, önállósodhatnak és megismerhetik az alkotás örömét.</p> <p>Felhívtuk a Szeretetotthon figyelmét a közeli művészeti szakközépiskolával történő esetleges kapcsolatfelvételre. Egyrészt az ott tanulók nagyon nyitottak a sérült személyek iránt és a különböző kézműves tevékenységekben tudnának segíteni, másrészt az otthon is biztosíthat részükre közösségi szolgálati igazolást, ami szükséges az érettségi megkezdéséhez.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hálózati kommunikációs ismeretek - kapcsolati háló használata - fogyatékoságügyi ismeretek - fogyatékoságügyi önismeret, önmegértés - tanácsadás fogalma, jellemzői, szintjei

24. Eset: Otthonápolás vagy intézményi elhelyezés

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Felnőtt, Down szindrómás, értelmi- és mozgássérült férfi kliens . 24 órás teljes ellátást igényel. Keveset kommunikál, gyakran vannak dührohamai. Napja nagy részét ágyban tölti. Éjszakánként sokat kiabál, alvásproblémái vannak. Kerekesszékekkel szállítható, de önállóan nem közlekedik vele.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>72 éves édesanyja kereste meg az irodát, mert segítségre van szüksége az 50 éves Down szindrómás gyermeke ápolásában. Egyedül már nagyon nehezen látja el gyermekét és az ő egészségi állapota is egyre rosszabb. Szeretne elmenni egy kivizsgálásra, de nem tudja kire bízni gyermeke ápolását arra az időre. Napi segítségre is szüksége lenne, minimum 3-4 órában, de leginkább a tartós, hosszútávú elhelyezés jelente megoldást.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Melyik ellátási forma lenne a legideálisabb (bentlakásos intézmény, otthoni segítségnyújtás, házi ápolás, nappali intézmény)? - 30 éve nem volt intézményi elhelyezésben, hogyan segíthető a beilleszkedés?

	<ul style="list-style-type: none"> - Elegendő-e az otthoni segítségnyújtás, ha az éjszaka nem megoldott? - A házi ápolást az anya nem tudja megfizetni napi 24 órában. Nappali intézmény ugyanakkor azonnal fogadná, de nem megoldott a szállítás és az éjszaka sem.
Eset megoldása	<p>Sikerült találni a kliens számára egy befogadó bentlakásos intézményt. A szülővel az a megállapodás született, hogy még akkor is ez a legjobb megoldás hosszú távon, ha nehézkes lesz a kliens beilleszkedése.</p> <p>Javaslatot kaptak AAK kommunikációs eszköz kölcsönzésére, használatára, de ezzel a lehetőséggel nem kívántak élni.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - intézményrendszerek ismerete - bentlakásos intézmények sajátosságai - alapellátás feladatai - otthonápolás - a Down szindróma sajátosságainak ismerete - AAK kommunikációs eszközök ismerete - IKOP használata, mint hálózat - efiportal.hu felhasználása

25. Eset: Autizmus spektrum zavarral élő személy intézményi elhelyezése

Célcsoport jellemzője	<p>14 éves, nem kommunikáló autizmus spektrum zavarral élő, enyhe értelmi sérült lány. Otthon sajátos kommunikációt alakítottak ki, de intézményben ez nem minden esetben működik. Jól fejleszthető, lehet vele dolgozni, de a változások dührohamokat váltanak ki nála, ami egyre intenzívebben jelentkezik az évek előrehaladtával. Önálló, segédeszköz nélkül éli mindennapjait.</p>
Eset rövid leírása	<p>A jelenlegi oktatási intézményben nem maradhat a kliens, mert hamarosan betölti 14. életévét. A szülő szeretne egy olyan befogadó intézményt találni, mely nem iskolarendszerű. A szünetek és gyakori változások évről évre egyre jobban megviselik a lányát, ami dühkitöréseket eredményez nála. Hétfévente szeretné haza vinni, így 100-150 km-es távolságban kell megtalálni a megoldást.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A megadott távolságon belül létezik-e olyan intézmény, ahol fogadnak 14 éves autista személyt?

	<ul style="list-style-type: none"> - Ha nem iskolarendszerű, megkapja-e majd a 14 éves fiatal lány a számára szükséges fejlesztéseket, foglalkoztatást?
Eset megoldása	Több intézménnyel is felvettük a kapcsolatot. A szülő mindenben partnerként működött együtt és vállalta azt is, hogy az adott intézményeket személyesen is felkeresi, hogy bővebb betekintést nyerjen. Volt ahonnan rossz tapasztalattal távozott, aminek vagy személyi, vagy anyagi oka volt. Végül Esztergomban sikerült megtalálni a számukra legideálisabb megoldást.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - autizmus spektrum zavar ismerete, sajátosságai - intézményrendszer ismerete - bentlakásos intézmény rendszer - IKOP, mint hálózat - efiportal.hu információinak felhasználása - autizmus specifikus beavatkozás szemlélete - az egyénre szabott autizmus-barát környezet fogalma

26. Eset igaz vagy hamis

Célcsoport jellemzője	Egy egyedülálló, 27. hétben lévő, veszélyeztetett terhes anyuka, kiskorú autista és értelmileg sérült gyermekkel, a koronavírus járvány időszakában.
Eset rövid leírása	A Területi Autizmus Munkacsoport (TEAM) egyik munkatársa adta meg az iroda telefonszámát a krízishelyzetben lévő kismamának, aki segítséget kért tőlünk, autista gyermeke, (aki enyhén értelmi fogyatékos) elhelyezése ügyében. Az anya elmondása alapján egyedülálló, veszélyeztetett terhesként él autista gyermekével egy harmadik emeleti lakásban és nem tud lejönni a bevásárlást elintézni. Gondot okoz neki a napi meleg étel főzése és a beszerzés. Az anya elmondása alapján egyedül él, édesanyjával nincs jó viszonya. A segítő beszélgetésből kiderült, hogy eddig még a családsegítőhöz nem fordult, de bármikor behívhatják a szülészetre és akkor egyedül maradna a kiskorú fogyatékos gyermeke. Információt és segítséget kért arról, hogy a járvány ideje alatt autista kiskorú gyermekét hová lehetne elhelyezni bentlakásos intézménybe? Ez az eset több szálon futott, és szakmai dilemmák sorát vetették fel. A gyámhatóság rendezte végül a helyzetet.

<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen mélységig vonódhat be a fogyatékoságügyi tanácsadó a család ügyeibe? - Vajon a vérszerinti édesapa bevonható-e, és a nagymamák tudják-e milyen élethelyzet áll fenn? - Rendkívül fontos és kényes a kompetencia határ meghúzése. Kivel kezdődjön a kapcsolatépítést és mi a helyes stratégia? - A további kérdés, hogy egyszerre hány ponton kell beavatkozni, hány szakembert kell megkeresni?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Kérésre az édesanya felhívta volt férjét és megadta az iroda telefonszámát. Az apuka azonnal felvette a kapcsolatot az irodával. Elmondta, hogy a rossz viszonyt az édesanya tartja fenn, kapcsolattartások alkalmával nem engedi be a közös gyermekükhöz, és ő már levelet is írta gyámhatóságnak emiatt. Közölte, hogy nem egyedül álló az édesanya, mivel két hete házasságot kötött új partnerével, a várt gyermek apjával.</p> <p>A férj megadta anyósának az iroda telefonszámát, aki szintén azonnal jelentkezett. Elmondása alapján, egy éve elköltözött a lánya tőlük az új partneréhez, elhagyta a férjét, a gyermeket magával vitte az új otthonukba, akit azóta nem enged hozzá. Kérte a gyámhatóságtól, hogy biztosítsák számára a kapcsolattartást.</p> <p>Az információk alapján kiderült, hogy a probléma nagyban eltér az édesanya által elmondottaktól. Az édesanya bevallotta, hogy tulajdonképpen férjhez ment, de a férje dolgozik és nem tudja ellátni a fogyatékos gyermekét. A nagymamát nem kérte, hogy segítsen neki, kizárólag az intézményi elhelyezésben látta a megoldást és erről volt férjét nem tájékoztatta, mellyel tulajdonképpen veszélyeztette a kiskorú gyermekét!</p> <p>Segítséget kapott az anya kiskorú gyermek ingyenes étkeztetése iránti kérelem beadásában, hogy a gyermek napi meleg ételhez jusson.</p> <p>Megkerestük az önkormányzat krízis csoportját, hogy a veszélyeztetett várandós anyának a bevásárlás és meleg étel biztosítva legyen.</p> <p>A hozzátartozók bevonásra kerültek a kisfiú felügyeletének biztosítása érdekében. Javasoltuk, hogy tegyenek nyilatkozatot a gyámhatóságon, amellyel igazolják, hogy a gyermek miatt tartózkodik tartósan a nagyszülőknél, továbbá</p>

	<p>hogy vállalják a fejlesztés lehetőségének fenntartását, és az oktatási intézménybe való eljutást a járvány végén.</p> <p>Az autizmus munkacsoportot tájékoztattuk a feltárt problémákról és a megtett intézkedésekről..</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kormányablak működési rendjének/ elérhetőségének megismerése járvány helyzetben - információ átadása, fogyatékosági ismeretek, gyermekvédelmi ismeretek átadása- szociális ellátások lehetőségeiről tájékoztatás, szakemberek elérhetőségének listája - az intézményi adatbázis ismerete - hálózati kommunikáció, asszertív kommunikáció

27. Eset Támogató szolgálat biztosítása mozgáskorlátozott személy számára

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Önellátó, kerekesszéssel közlekedő felnőttkorú kliens. Jelenleg napi segítségre nem szorul, de a későbbiekben otthoni segítőre lesz szüksége. Otthonát kizárólag kerekesszéssel tudja elhagyni, hosszabb utakra támogató szolgálatra lenne szüksége.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>18 éves fiatal felnőtt kereste meg az IKOP-ot azzal a kérdéssel, hogy tudnak-e számára segítséget nyújtani mozgássérült édesanyja szállításában. Eddig családon belül meg tudták oldani, de az édesapa elhalálozott és most minden feladat a fiúra hárul, ebben pedig segítségre szorul.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Melyik támogató szolgálatnak van szabad kapacitása? - Melyik lesz a család számára megfizethető és az igényeiknek megfelelő? - Milyen egyéb segítségre lenne szüksége a családnak? - Későbbiekben milyen nehézségeik lehetnek?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Több támogató szolgálat elérhetőségét is biztosítottuk a kliens részére, hogy megtalálhassák a számukra megfelelőt. Információt kapott az otthoni segítségnyújtás lehetőségéről. Felvettük a kapcsolatot a családsegítő szolgálat munkatársaival, hogy kísérik figyelemmel a családot.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - támogató szolgálat feladatainak ismerete - otthoni segítségnyújtás lehetőségének ismerete - családsegítő szolgálattal szakmai kapcsolat fenntartása - MONTÁZS projekt bemutatása - szociális alapszolgáltatások helye, szerepe

28. Eset SNI gyermek szállítása oktatási-nevelési intézménybe

Célcsoport jellemzője	Nagyszülő által nevelt középsúlyos értelmi fogyatékos, hallássérült gyermek.
Eset rövid leírása	A családsegítő munkatárs kereste meg az irodát, hogy ügyfele a várostól 10 km-re lakik, de egy városi oktatási intézményt jelölt ki számára a szakértői bizottság, ahová nehézséget jelent a gyermek eljuttatása. Van-e lehetőség, hogy helyi intézményben kerüljön elhelyezésre az unoka?
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Kérdésként merült fel, hogy ilyen esetben lehet-e a kliensétől eltérő megoldási javaslattal élni?
Eset megoldása	A megkeresés után bekértük a gyermek szakértői véleményét, melyben egyértelműen szegregált oktatást írt elő a szakértői bizottság. A helyi, falusi óvoda, mint fogadó intézmény nem jöhetett számításba. Javasoltuk, hogy vegyék igénybe a támogató szolgálatot. Az igényfelmérés során derült ki, hogy a gyermek nem kap emelt összegű családi pótlékot, így a támogató szolgálat kedvezményes szállítására nem jogosultak, a lényegesen magasabb díjat pedig a család nem tudja kigazdálkodni. A családdal foglalkozó CSGYJK munkatárs az irodától megkapta a megfelelő tájékoztatást a gyermeket megillető járandóságokról, így segítettek a nagyszülőnek megigényelni az emelt összegű családi pótlékot, melyet meg is kaptak. A gyermek azóta az állapotának megfelelően kijelölt intézményt látogatja, melyhez a közlekedést a támogató szolgálat munkatársa biztosítja.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- kommunikációs ismeretek - ismeretek a szociális ellátórendszerrel - ellátásokkal kapcsolatos ismeretek - fogyatékossgal kapcsolatos ismeretek

29. Eset: fogyatékoság tagadása, támogatás az elfogadás felé

Célcsoport jellemzője	Sajátos nevelési igényű, enyhe értelmi fogyatékos, 5 éves kisgyermek, akinek kortársaitól mind fizikai, mind pszichés lemaradása jelentős, még nem szobatiszta, beszéde nem kialakult, járása nagyon ingatag, bizonytalan.
Eset rövid leírása	Egy édesapa kereste fel az irodát, mert nem fogadja el a gyermekéről kiállított szakvéleményt és a pedagógiai szakszolgálat által kijelölt speciális óvodát. Úgy gondolja, hogy gyermeke nem oda való. A tanácsadás alatt kiderült, hogy az apa-anya kapcsolat diszfunkcionális, csak a gyerek miatt nem váltak még el. Egymást hibáztatják, hogy miért van lemaradva a kisfiúk. Az apa nem akar szembesülni a problémával, és nem hiszi el, hogy kisgyermeke sajátos nevelési igényű.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Mekkora lehet a beavatkozás mértéke, hol húzódnak a kompetencia határok a párkapcsolati krízis kapcsán?
Eset megoldása	Az apának kigyűjtöttük azon óvodák elérhetőségeit, ahol fogadhatják integráltan a gyermeket, így az apa is megnyugodhat és a gyermek is hozzájuthat a szükséges fejlesztésekhez. A család információt kapott a helyi CSGYJK intézmény több olyan szolgáltatásáról, ami segítheti kizökkenteni őket a fennálló élethelyzetből, mint pl. család konzultáció, családsegítés.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- ismeretek a korai fejlesztésről. - ismeretek az értelmi fogyatékoságról. - ismeretek a SNI gyermekek tankötelezettségéről. - ismeretek a speciális szolgáltatásokról, CSGYJK működési struktúra.

30. Eset: átmeneti ellátás betegség idején

Célcsoport jellemzője	Értelmi képességei miatt a személy az önellátásra részben vagy teljesen képtelen, állandó felügyeletet igényel.
Eset rövid leírása	Az irodát felkereste egy 60 éves hölgy, hogy információt kérjen 32 éves középsúlyos értelmi sérült fia ellátása kapcsán. Ketten élnek egy háztartásban, a férfi ellátását a kliens egyedül végzi. A férfi kizáró gondnokság alatt áll, a gondnoki feladatokat az édesanyja látja el, azonban nem rég

	leukémiát diagnosztizáltak nála, állapota súlyos. A hölgy nem tudta, hogy milyen segítséget, lehetőségeket tudnak igénybe venni a kezelés időtartalmára.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A szülő csak heti néhány alkalmas segítségre gondolt, de állapota indokoltá tenné a kezelése alatt a férfi teljes felügyeletét. - Mennyire befolyásolhatjuk a szülőt?
Eset megoldása	<p>A szülőt tájékoztattuk a településen működő házi segítségnyújtási lehetőségről, valamint a településen működő fogyatékos személyek nappali intézményének szolgáltatásairól.</p> <p>Az ügyfél számára tanácsoltuk, hogy személyesen is nézzék meg a nappali foglalkoztató intézményét, hogy a fiának tetszik-e a környezet és a gondozók személye. A tanácsadás során felhívtuk a szülő figyelmét, hogy fontos a hosszú távú tervek közé beemelni az intézményi elhelyezést. A család végül a fogyatékos személyek nappali intézményének szolgáltatásait vette igénybe. A férfinak sikerült beilleszkedni, és kiegyensúlyozottabbá vált az élete. A közelben lévő bentlakásos intézményekkel is felvették továbbá a kapcsolatot, hogy a későbbiekben a férfi elhelyezése biztosítottá váljon.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek az intellektuális képességzavar köréből - 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról - intézményrendszer felnőtt fogyatékos személyek számára - saját szakmai kapcsolati hálózat

31. Eset „Nem bírom tovább, lemondok róla”

Célcsoport jellemzője	Autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyermek, vélhetően a serdülőkorral együtt járó hormonális változások következtében magatartásában fokozott agresszivitást mutat.
Eset rövid leírása	A Család- és Gyermejjóléti Központ felkérésére kapcsolódott be az ügybe a fogyatékosügy tanácsadó, egy 13 éves autizmus spektrumzavaros fiú esetében. Megjelentek a gyermek szülei, akik elváltak, a gyermeket édesanyja

	<p>egyedül neveli. Az anya elmondása alapján a gyermek az utóbbi időben rendkívül agresszívvá vált, több esetben megtámadta, ütlegelte őt. A lakás, melyben laknak a nagymamáé, de ő már elköltözött, mert fél az unokájától. A gyermek a berendezési tárgyak nagy részét összetörte, a függönykarnisokat leszaggatta. Mivel 3. emeleten laknak, az összes ablakot be kellett csavarral rögzíteni, mert az anya attól tart, hogy fia kiugrik. A gyermek az iskolában nem produkál hasonló viselkedést, kizárólag otthoni környezetben, illetve jellemzően az édesanyjára irányul agresszivitása. Legutóbb az iskolából hazaúton a gyermek váratlanul az autók elé lökte, majd ütlegelni kezdte. A gyermekpszichiátrián gyógyszereket kapott, melyek következtében 2 hónap alatt 13 kilót hízott, de viselkedési problémái nem enyhültek. A megyében autista gyermekekkel foglalkozó doktornő rendelésére soron kívül bejutni lehetetlen, a szakrendelés telefonja rendelési időben folyamatosan foglalt. Az anya személyesen kereste fel a szakrendelést, ahol nem hallgatták meg, annyi információt kapott, hogy a következő kontrollvizsgálat alkalmával jelezheti majd problémáját. A szülők a Család- és Gyermekegészségügyi Központot azzal a szándékkal keresték meg, hogy szeretnék gyermeküket fogyatékos személyek szakellátásában elhelyezni. Amennyiben ez nem lehetséges, úgy lemondanak szülői felügyeleti jogukról és kérik, hogy a továbbiakban a gyermekvédelmi szakellátás gondoskodjon róla.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen megoldás található a gyermek állapotának, gyógyszereinek mielőbbi felülvizsgálatára? - Tényleg nincs más lehetőség, mint az intézményi elhelyezés? - Melyik intézmény lenne a legmegfelelőbb a gyermeknek és a családnak anyagi helyzetük figyelembe vételével?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Mivel a gyermek még tanköteles, így a lakóotthonok a jogszabályban meghatározott 16 éves alsó korhatár miatt nem fogadják. A nagy létszámú ápoló-gondozó otthonokban nincs lehetőség az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek speciális ellátására. Van olyan intézmény, mely fogadná, de olyan költségekkel járna, melyet az édesanya nem tud kifizetni. A más megyékben található intézmények többsége működési engedély szerint csak a saját megyéje</p>

	<p>ellátási területéről fogadhat gyermeket. Amennyiben a szülő lemond felügyeleti jogáról, úgy a gyermek 18. életévének betöltéséig a megyei gyermekvédelmi szakellátás speciális lakásotthonába kerül, ahol nincsenek felkészülve autista gyermek speciális ellátására. 18. életévének betöltése után ellátása megszűnik.</p> <p>Az Esőemberekért Egyesület elnöke telefonon azt javasolta, hogy az édesanya vigye el gyermekét a több mint 50 km-re lévő gyermekpszichiátriai osztályra, ahol a klasszikus gyermekpszichiátriai kórképek diagnosztikája és terápiája mellett, mintegy fő profilként, az autizmus diagnosztikája, az autista gyermekek egyéni fejlesztése, szocializációja, illetve a szülők számára szaktanácsadás szerepel.</p> <p>Az édesanyában a segítő beszélgetések, valamint mentális tanácsadás hatására oldódott a gyermeke ellátása során keletkezett feszültség. Az egyedüli lehetőségként gyermekéről történő lemondás helyett, más alternatívák is szóba kerültek. Meghívást kapott az SHS-klubba, valamint a helyi könyvtár alapítvány által működtetett fogyatékos gyermeket nevelő szülők klubjába, de erre még nem állt készen.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a köznevelésben című kiadvány - akciókutatás a magyar autizmus ellátórendszer fejlesztéséért című kutatási beszámoló - autizmus támogatás alapelvei

32. Eset: Autista gyermek intézményi elhelyezése

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Autista gyermek egyre erősödő agresszivitása a családtagok ellen, egyre gyakrabban előforduló dühkitörések.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>Egy idősebb anyuka szeretné elhelyezni az autista kisfiát egy állandó lakhatást biztosító intézményben, mert a gyereknek egyre nagyobb gondot okoz, ha a napi rutinból kiemelik, és felborul a napi tevékenysége. Az anyukának a többi gyermeke mellett nem marad ideje kellő figyelmet fordítani az autista gyermekére, ezért a gyermek többször is agresszívan viselkedik az édesanyjával.</p> <p>Kerestünk a megyében intézményeket és átadtuk az elérhetőségeiket a szülőknek. Az intézményeknél érdeklődtünk a bekerülési feltételek felől, illetve, hogy milyen</p>

	hosszú a várólista, s milyen havi költséggel kell majd számolni.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Hol lehet a közelben elhelyezni a gyereket, ahol hétvégeként látogathatják a szülők? - Hogy lehetne megoldani az elhelyezésig a problémát? - Van-e a családnak annyi jövedelme, hogy a gyermeket elhelyezhesse?
Eset megoldása	Amíg a megfelelő intézmény kiválasztásra kerül és megoldódik a gyermek elhelyezése, ajánlottunk támogató szolgálatot, ahol biztosítanak segítőt, aki a gyerekekkel lenne, amíg a szülő a többi gyermekéért elmegy az iskolába. A térségben nem volt elérhető szabad kapacitás, így ápoló végzettségű magánvállalkozót ajánlottunk helyette.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a MONTÁZS projektről - fogyatékosági tanácsadó feladata, szerepköre - ismeretek az autizmusról - az autizmus- specifikus beavatkozás szemlélete - AAK- s eszközkölcsonzési rendszer bemutatása

33. Eset: Krízishelyzet a családban.

Célcsoport jellemzője	A családot egy idős, 82 éves édesanya, egy enyhén értelmi sérült 47 éves hölgy és egy súlyos értelmi sérült 45 éves férfi alkotja.
Eset rövid leírása	<p>Az Információs és Koordinációs pontot a helyi Család- és Gyermekjóléti Központ kereste meg, akik egy ismeretlen bejelentő által szereztek tudomást a súlyos krízishelyzetbe került családról, akiket együtt kerestünk fel otthonukban.</p> <p>A 82 éves édesanya 2 hónapja kórházba került, így értelmi sérült, felnőttkori gyermekei egyedül maradtak.</p> <p>Barátságosan nyitottak ajtót. A lánytestvér látja el mindkettőjüket, akinek beszéde lassú, halk, szókinccse szegényes. A férfi nem beszél, összefüggéstelen hangokat ad.</p> <p>A lakás és a testvérpár elhanyagolt, erősen ápolatlan, ammónia szagával terhelt a levegő. Étkezésüket konzervekkel oldják meg, főzni nem tudnak.</p>

	<p>Jövedelmük az édesanya nyugdíjából, a férfi fogyatékosági támogatásából és a fogyatékosági járulékából áll, a lánytestvérnek nincs semmilyen jövedelme.</p> <p>A nő elmondta, hogy a helyi EGYMI iskolába járt, majd a helyi Volánnál dolgozott mindeneként, de az állása több éve megszűnt, azóta nincs jövedelme. A férfinak kijelölt gondnoka van, aki bizonyos időközönként jár náluk, de mióta az édesanya kórházban van, még nem látták.</p> <p>A férfi nyugtalan viselkedése miatt a gyógyszereire rákérdezve kiderült, hogy elfogyott, és azóta nem szedi.</p> <p>A testvérpár kapcsolata nagyon szoros. Erősen kötődnek egymáshoz. Intézményi elhelyezésük csak együtt lenne megvalósítható.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hol található a kompetencia határok? - Mit szeretnének a kliensek, illetve mi lenne a megfelelő megoldás számukra? - Ez a két halmaz hol metszi egymást, milyen lehetőségeket kínál? - Meddig lehet elmenni az „igen, de” játszmákkal?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A családnak gyors beavatkozásra volt szüksége.</p> <p>Esetkonferenciát hoztunk létre, a CSGYJK, az édesanyát ellátó kórház ápolási osztályvezető szakápolója, a kijelölt gondnok és a fogyatékosági tanácsadó részvételével.</p> <p>Az ápolási osztályt vezető szakápolótól megtudtuk, hogy az édesanya állapotából kifolyólag, haza nem engedhető. Számára intézményi elhelyezés szükséges, ezt a részét a kórház szociális munkása elindítja.</p> <p>A nő jövedelmének rendezése érdekében a fogyatékosági ellátás eljárásának mielőbbi elindítása szükséges, melyet a fogyatékosági tanácsadó és a családsegítő intéz.</p> <p>A férfi és testvére étkezésének megoldása a férfi gondnokának lenne a feladata.</p> <p>A nappali ellátás vezetőjének az ügy megismertetésre került, aki biztosította az irodát, hogy a testvérpárt felveszi, így étkezésük és nappali elhelyezésük megoldódott. Hétvégi étkezésüket a helyi Gondozási Központtól kell kérelmezni. Ezen információról a hivatalos gondnokot tájékoztattuk..</p> <p>A megbeszélés eredményeképpen megállapítottuk, hogy a bentlakásos intézményi elhelyezés szükséges lesz hosszú távon a testvérpár számára. Ezt a kijelölt gondnoknak kell intéznie. A családsegítő szoros kapcsolatot fog tartani a</p>

	<p>családdal, addig is életvezetési tanácsokkal segíti őket. Sajnálatos módon időközben az édesanya elhalálozott. Még sürgetőbbé vált a bentlakásos intézményi elhelyezés, melynek érdekében a szükséges formanyomtatványok beadásra kerültek a nappali ellátású intézmény bentlakásos részlegébe.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szociális ellátások, fogyatékosági támogatás jogosultsága; - az értelmi sérülés jellemzői, tünetegyüttese; - krízisintervenció, - kríziskommunikáció

34. Eset: Kilakoltatásra váró, halmozottan fogyatékos családtagokból álló család

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>3 tagú, halmozottan sérült család, ahol az apa látássérült és cukorbetegségből kifolyólag jobb alsó végtagja amputált, az anya mozgáskorlátozott és pszichés beteg, lányuk gyengénlátó és enyhe értelmi fogyatékos.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>A helyi CSGYJK kérte a családdal kapcsolatos tanácsadást. A család egy bérelt panellakásban lakott, aminek biztosítását lemondták, mert nem tartották jogosnak, hogy a tulajdonos velük fizetteti. A tulajdonos ezért szerződészegésre hivatkozva, 2 hónap kiköltözési határidővel a családdal a szerződést felbontotta.</p> <p>Az apa otthonban lakott, azért költözött ki, hogy jövedelmével segítse felesége és gyermeke lakhatási, megélhetési gondjait.</p> <p>Felmérésre került a család anyagi helyzete, az édesapának rokkantsági ellátása, fogyatékosági támogatása van, az édesanyának rokkantsági ellátása, lányuk a vakok személyi járadékát, rokkantsági járadékot és magasabb összegű családi pótlékot kap. Az édesanya a lányával ápolási díjon van, így kicsivel több, mint 230 000 Ft-ból élnek havonta.</p> <p>A családdal történt kapcsolatfelvétel alkalmával kiderült, hogy albérletbe szeretnének költözni, aminek bérleti díja rezsivel együtt nem haladhatja meg a 70 000 Ft-ot, de legalább 2 szobával rendelkeznie kell és állapotuk végett közel kell lennie az orvosi rendelőkhöz, bevásárlási lehetőségekhez.</p>

	A család tájékoztatást kapott, hogy a bérleti díjak a központhoz közel ennél magasabbak, így egyéb megoldást kell keresni.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Létezik-e olyan megoldás, ami a családot nem választja szét? - Milyen problémákkal kell szembenézni a többféle fogyatékoság és az életkori különbségek miatt? - Milyen lakhatási formák, intézmények vannak a környéken, a környező településeken? - Lehet-e a család jövedelmét egyéb forrással kiegészíteni? - Hol húzódik a tanácsadó és a családsegítő hatásköre?
Eset megoldása	<p>Mivel az esetkezelés nem tanácsadói feladat, így a családsegítő munkáját folyamatosan nyomon követve, újabb és újabb lehetőségeket felkutatva és elé tárva történt a család helyzetének kezelése.</p> <p>Mivel a család a havi bevételét nem tudta növelni, így megfelelő albérletet nem találtak. Az idő rövidsége miatt az apa visszaköltözött abba az otthonba, ahol előtte éveken keresztül élt. Anya és lánya elhelyezésre kerülhettek volna, de az anya pszichés betegsége miatt csak más-más otthonokban, amit elfogadhatatlannak találtak, mert semmiképpen nem akartak elválni egymástól. Átmeneti időre a hajléktalan ellátóban kaptak elhelyezést, ahová nagyon nehezen voltak hajlandók beköltözni. 4 hónap után nyílt lehetőség, hogy egy környékbeli település idősek otthonába költözzenek, ahol közös szobában kaptak elhelyezést.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - kapcsolatrendszer - a fogyatékosággal élő személyek ellátási rendszerének ismerete - kommunikációs ismeretek, asszertív kommunikáció - hatékony szervezési ismeretek, munkaszervezési ismeretek

Szolgáltatás korrekció

A szolgáltatás szervezése során a fogyatékosügy tanácsadó szembesülhet a kiválasztott, megszervezett szolgáltatás irreleváns működésével, vagy a valós célnak nem megfelelő szolgáltatás biztosításával. Ebben az esetben a kliens további szolgáltatások felé történő irányítása, támogatása szükséges. Olyan esetben, amikor a meglévő szolgáltatások nem megfelelőek, a fogyatékosügy tanácsadónak első körben a klienst kell támogatnia, hogy a számára megfelelő szolgáltatást megtalálja.

35. Eset Afázia– kommunikációs akadályozottságból adódó nehézségek

Célcsoport jellemzője	Szótalálási nehézség, kommunikációs akadályozottság, ebből fakadó félreértetések, félreismertség, bekegatorizálás, önbizalomhiány, elkeseredettség.
Eset rövid leírása	<p>2018 augusztusában, egy 1942-ben született, stroke-on átesett férfi kért az irodától telefonon segítséget, a kórházi szociális munkás és egy családtag közreműködésével. Bár rehabilitációs kezelésen esett át a megye egyik kórházának rehabilitációs osztályán, beszéde nehezen érthető, nehézkes. Mivel a közelmúltban megözvegyült, nagyon magányosnak érezte magát és úgy döntött, hogy idősek otthonába költözik. Az ügyintézőkben némi segítségre szorult, mert beszédét nem értették, ráadásul afáziája idős kora miatt egyre súlyosbodik. Ebben az esetben azért kérte a fogyatékosügy tanácsadó segítségét, mert házi orvosával folyamatos nehézségei voltak. A doktornő nem értette meg, se türelme, se ideje, se szándéka nem volt, hogy orvosi ügyeit gördülékenyen intézze. Emiatt a kapcsolatuk, kommunikációjuk rendkívül rossz volt, a kliens egyre feszültebbé vált, ami miatt még kevésbé tudta elmondani, mit szeretne kérni orvosától.</p> <p>Beszéde valóban akadozott, kereste a megfelelő szavakat, amiket sok esetben mással helyettesített, így a tanácsadás is nagy erőfeszítésekkel, lassan haladt. Tanácsot kért abban, hogy otthonba való költözése előtt fel tudja-e még íratni gyógyszereit orvosával, vagy azt már az otthon intézi. A beszélgetésből kiderült, hogy még nem váltott házi orvost, így azt a javaslatot kapta, hogy a gyógyszer felíratását még régi házi orvosával intézze, mert az otthon orvosa csak a beköltözése után fogja őt először megvizsgálni.</p>

A kliens hamarosan személyesen is felkereste az irodát, mert egyedül nem akart elmenni a házi orvoshoz, hogy egészségügyi kártyáját kikérje tőle. Biztos volt benne, hogy nem tudja elmagyarázni, mit szeretne. A Segítő Szolgálat munkatársa a szomszédos utcában lévő rendelőbe átkísérte a kliensünket, hogy kérését tolmácsolja az orvosnak. Esete úgy tűnt lezártnak tekinthető.

Néhány hét elteltével kliensünk ismételten a segítségünket kérte. Súlyos lelki krízisbe került beszéd fogyatékosága miatt.

Egy teszt alapján, aminek lényege a kommunikáció, azt állapították meg a kliensről, hogy demens, állandó felügyeletet igényel. Ezzel a döntéssel megfosztották mindenféle jogától. Elvették használati eszközeit, zárt részlegre költöztették, úgy kezelték, mintha mentálisan sérült lenne. Értelmi fogyatékos, beszélni nem tudó lakók közé tették azt az embert, aki eddig egyedül intézte ügyeit, fenntartott egy lakást, és csak azért költözött otthonba, mert magányos volt, nem volt kivel beszélgetnie.

Az intézményben tett látogatás során világossá vált, hogy az intézményi dolgozók részére szükséges a szemléletformáló, ismeretátadó beszélgetés. Az afáziát ugyanúgy kezeli mindenki, mint az értelmi fogyatékoságot vagy demenciát. Többszöri látogatás, beszélgetés eredményeképpen a kliens némi engedelményt kapott. Kapun belül kiengedték az udvarra sétálni, áthelyezték egy mozgássérült lakóhoz, akivel tud beszélgetni. Ebédeltetés előtt őt bízták meg szalvétahajtogatással. Nagyon meglepte az intézmény dolgozóit, hogy képes rá, így ebből a helyzetből is látható, hogy nem rendelkeznek kellő ismeretekkel az afáziáról.

Az iroda a Családsegítő Szolgálattal működtet egy klubot, ahol különféle fogyatékosággal élő emberek találkozhatnak. Aktív, feladatokkal teli foglalkozásokon vehetnek részt. Ebbe a klubba kapott meghívást afáziás kliensünk, aki kéthetente örömmel vesz részt a foglalkozásokon, ahol egy művészetterapeuta és egy eszmenedzser foglalkozik velük, valamint szükség esetén fogyatékoságügyi tanácsadás is kérhető. Az otthoni dolgozói meglepődtek, de elfogadták, hogy lakójuk részt vegyen a foglalkozásokon. A klubfoglalkozást az idősek otthonába is bevittük, amivel további érzékenyítés volt a célunk.

	<p>Nagyon hasznosnak bizonyult a képzés egyik kommunikációs gyakorlata, aminek segítségével átérezhettük az afázia nehézségeit. Gyakorlat: Végy egy papírt, ceruzát! Amíg hármat tapsolok, mondj három gyümölcsnevet, de vele egyidőben írd le három zöldségnevet. Hiába tudunk nagy számban gyümölcs- és zöldségneveket, egyszerűen leblokkol az agyunk és csak óriási erőfeszítésekkel oldjuk meg a feladatot. Ha sikerül! Mert általában nem sikerül. De volt olyan, aki büszkén mutatta fel az eredményét, de kiderült, hogy a zöldség nevében a betűk összekeveredtek, pl.: PERTESZELYEM. Igen, ilyen lehet egy szót megtalálni afáziásként.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Létezik-e olyan szakember, aki „tolmácsol” egy afázias embernek? - Hogyan segítsen a kliensnek a tanácsadó anélkül, hogy szembe szállna az ottani szakemberekkel? - Hogy kell úgy a szemléletformálást, érzékenyítést megejteni, hogy a kollégák a segítő barátot/szakembert, egy tanácsadót lássanak és ne ellenséget? - Átmehet-e a tanácsadás esetkezelésbe, ha nincs más megoldás? - Vajon alkalmasak-e az otthonok által használt tesztek a pontos állapotfelmérésre? Mennyire megbízhatók? - Milyen elfoglaltságot találhatunk a kliens számára, hogy napjai értelmet nyerjenek? - Milyen ismertető anyag összeállítására lenne szükség és milyen formában vihető be az otthonok munkatársai részére, képzés, érzékenyítés céljából úgy, hogy az befogadásra találjon? - Hogyan lehetne a fogyatékosügyi alapismereteket, a szemléletformálást beépíteni a Szociális Gondozó- Ápoló képzésben?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Az esettel kapcsolatos munka tartalmazott tanácsadást, kommunikációs segítséget, érzékenyítést, és programszervezést. Ennek együttese vezetett az eset megoldásához. A kliens házi orvosával kapcsolatos ügyei rendeződtek, az otthonban a helyzete javult.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - általános fogyatékosügyi ismeretek - ismeretek a beszéd- és nyelvi fogyatékos személyekről - kommunikációs gyakorlatok

	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékoságügyi önismeret, önmegértés - tanácsadás fogalma, jellemzői, szintjei - kommunikációs készség, problémamegoldó képesség, szervező készség, gyógypedagógiai ismeretek alkalmazási képessége
--	---

Események, rendezvények, klubfoglalkozás

A fogyatékoságügyi tanácsadói hálózat egyik feladata a Magyarországon megvalósuló rendezvények, események egyenlő esélyű hozzáféréseinek központilag biztosított szempontsor alapján történő felmérése, a megszerzett adatok feltüntetése a www.efiportal.hu oldal eseményei között. Mindemellett a személyesen, telefonon, e-mailen érkező kliens igényekre is válaszol, melyhez a közös adatbázis nyújthat biztonságos háttérrel. Rendezvények, események elérhetősége a honlapon: <https://www.efiportal.hu/rendezvenyek/>

36. Eset: Többszörös segítség egy kerekesszékekkel közlekedő embernek

Célcsoport jellemzője	Súlyosan mozgáskorlátozott személy, aki kerekesszékhez van kötve. Teljes életet szeretne élni, de ehhez a segítség minden formájára szüksége van másoktól.
Eset rövid leírása	<p>Egy kistelepülésen lakó 48 éves hölgy kereste meg az irodát, aki szeretne hasonló életet élni, mint kortársai, de kerekesszékhez van kötve, és szinte mindenben segítségre szorul. Egy közeli településen falunap keretein belül egy késő esti koncert került meghirdetésre, ahova szeretett volna eljutni, de nem talált olyan ismerőst, aki vállalta volna átszállítását. Az akadály a megfelelő jármű hiánya volt. A jegyzőtől és polgármestertől kért segítséget, de ők semmiféle szállítási lehetőséget nem ismertek, a saját falubuszukat pedig nem kívánták e célra használni.</p> <p>A Támogató Szolgálat csak délután 16 óráig áll rendelkezésre, ráadásul csakis szociális szükséglet esetén. Véleményük szerint és a jegyző véleménye szerint is ez egy extrém kívánság, amire nem is kell, hogy kapacitásuk legyen. Az NFSZK szakembereivel, valamint az egeri és zalaegerszegi fogyatékoságügyi kollégákkal egyeztetve megerősítés érkezett az esélyegyenlőségről, az egyenlő esélyű hozzáférésekről alkotott szemléletről. A hálózatban való</p>

	<p>működés segít a nehéz döntésekben, biztonságot ad és információkhoz juttat.</p> <p>A falu vezetőivel újra felvettük a kapcsolatot, egy szemléletformáló, érzékenyítő beszélgetés formájában. A végeredmény sikeres volt, a hölgyet elvitte a falubusz a rendezvényre és egy külön sofört biztosítottak számára, akit más esetekben is igénybe vehet ezentúl.</p> <p>A személyes tanácsadások alkalmával kiderült, hogy a hölgy külvilággal való kapcsolata, valamint a falubeli gyerekek korrepetálása egy elavult, öreg, alig használható számítógéppel történik. Felhívtuk a figyelmét a MEOSZ által meghirdetett Korlátok nélkül – Info-kommunikációs Akadálymentesítés pályázatra, melybe szerencsésen bekerült és megfelelő info-kommunikációs eszközhöz jutott.</p> <p>Elmondása szerint nagy öröm számára, hogy létrejött az Információs és Koordinációs Pont, mert úgy gondolja, ez a szolgáltatás értük van, biztonságérzetet ad, hogy van kihez fordulni.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Az esélyegyenlőség keretein belül miért extrém kívánság egy kulturális eseményen való részvétel? - Elegendő-e a konkrét kérdésben segíteni a klienst, vagy rávezethető-e a hiányosságokra, amik megoldásában szintén segítséget tudunk nyújtani?
Eset megoldása	<p>A kliens eljutott egy számára fontos rendezvényre. A falu vezetősége nagy lépést tett előre a szemléletváltás útján. A kliens bekerült egy pályázatba, melynek révén a partnerszervezettel is jó kapcsolata alakult ki., számára hasznos kommunikációs eszközhöz jutott</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke (listaszerűen)	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a mozgássérülésről - az egyenlő esélyű hozzáférés szemléletének ismerete - segédeszközök bemutatása, kipróbálása - érdekvédelmi és érdekérvényesítési alapismeretek - hálózati kommunikáció, belső kommunikáció - tanácsadói szerep - empátia

37. Eset: Megértésre váró fiatal felnőtt autisták

<p>Eset célcsoportjának (eset szempontjából releváns) jellemzője</p>	<p>Olyan ép értelmű emberek, akik autizmusuk miatt nem tudnak érvényesülni, gyakran boldogtalanok. Viselkedésük, cselekedeteik ellentmondásosak, képességeik eltérők, kommunikációjuk különös. Meg nem értett emberek, akik nem tudnak beilleszkedni a társadalomba. A bentlakásos intézményben rosszul érzik magukat, mert „nem odavalók”, kilógnak a sorból. A család szétesik miattuk, a közösségek kivetik őket.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>Egymástól függetlenül, szinte egy időben két autista felnőtt kereste meg az irodát. A 28-29 éves felnőtt autisták, szeretnék integrálni a neurotipikus felnőtt társadalomba, szeretnék fejlődni, de nincs rá lehetőségük. Munkahelyeken csak ideig-óráig maradnak meg és nagyon bántja őket, hogy az emberek értelmi fogyatékosnak tekintik őket.</p> <p>Tájékozott fiatal emberek, akik már előre informálódtak a fogyatékosügyi tanácsadástól, Montázs projektről, NFSZK-ról. Céltudatosak és minden erejükkel azon vannak, hogy teljes életet élhessenek. Magatartásuk, kommunikációjuk hullámzó, néha kisfiúként, néha komoly felnőttként viselkedtek, akik nagyon szeretnek diskurálni az élet komoly dolgairól. Egyikük már többször költözött édesanyjával, mert nem találtak fejlődési lehetőséget. Ismét költözni készülnek. Amikor meghallották, hogy fogyatékosügyi tanácsadója van a megyének, egy utolsó remény csillant fel számukra. Kiderült, hogy nincs a megyében képzés, foglalkozás, ami az ő igényeiknek megfelelne.</p> <p>A CSGYJK-s kollégáknak felvázoltam a fiatalok helyzetét. Egy művészetterapeuta és egy esetenedzser kolléga, aki informatikusnak készül, szívesen felajánlotta segítségét. Így tanácsadói támogatással, sikerült létrehozni egy klubot, ahova nem csak a két autista fiatalt, hanem más fogyatékossgal élő felnőttet is be tudtunk venni. Az autista fiatal emberek mellett baleset következményeként mozgáskorlátozottá vált, afáziás, valamint értelmi fogyatékos személyek alkotják a csoportot. Informatikai gyakorlatok, kézműves foglalkozások, fejlesztő foglalkozások mellett kirándulásokat is szerveznek. A csapat rögtön benevezett</p>

	<p>egy Betlehemkészítő versenybe, hogy mindjárt az elején sikerélményhez juthassanak. Alkotásuk a Kormányhivatalban kiállításra került. Jótékonyági célra is felajánlottuk, hogy dupla öröm legyen számukra. A kollégák jól vették az akadályokat, pedig egyikük még soha nem foglalkozott fogyatékos emberekkel. Az autista fiatal emberek esetében gyakran kérnek tanácsot.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Van-e elegendő ismeretem, tapasztalatom autizmus témában? - Vajon megértem-e az autista felnőttet? Ő megért-e engem? Hogyan tudunk együttműködni? - Elküldjem-e azzal a válasszal a reményektől sugárzó fiatalokat, hogy itt sincs lehetőségük a fejlődésre, a közösségi életre, a megértésre? - Vagy hozzunk létre valamit? A CSGYJK együttműködik-e ebben velem? Ez már nem tanácsadói feladat. - Mennyire vagyok képes megismerni autista klienseimet? Ez a megismerés elegendő-e ahhoz, hogy biztonságos, akadálymentes környezetet biztosítsak nekik?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A CSGYJK kollégái és vezetősége nyitott volt arra, hogy létrehozzunk számukra a klubbot, mely bármilyen fogyatékossgal élő felnőttet befogad. A külvilág számára jó példaként szolgál majd, a pályaművekkkel is fel akarjuk hívni az emberek figyelmét.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek az autizmus területéről - fogyatékossgügyi önismeret, önmegértés - tanácsadás fogalma, jellemzői, szintjei - önismeret beépítésének lehetőségei a tanácsadói tevékenységbe - a fogyatékossgügyi tanácsadó fogalma, helye, a szociális rendszerben és a feladatai - hálózati kommunikáció, belső kommunikáció, kommunikációs eszközök - gyógypedagógiai ismeretek - empátia, szervezőkészség

Parkolási igazolvány

Parkolási igazolványt többféle sérülés esetén (pl. mozgássérülés, autizmus, halmozottan sérülés) az érintett személy vagy az őt szállító jármű vezetője kaphat, amely feljogosítja különböző kedvezmények igénybevételére. További információk:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300218.kor>,

<https://www.nyilvantarto.hu/hu/parkolasi>

38. Eset Parkolási igazolvány

Célcsoport jellemzője	Felnőtt, halmozottan sérült kliens (mozgás- és értelmi sérült nő). Segítséggel közlekedik. Segédeszközhasználó.
Eset rövid leírása	A kliens azzal a problémával kereste meg az irodát, hogy elutasították részére a mozgássérült parkoló kártya meghosszabbítását. Az ügyintéző a papírok beadását sem tette lehetővé.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none">- Kinek jár pontosan parkolási igazolvány? BNO kódok meghatározása.- Milyen jogcímen utasíthat el a kormányhivatal?- Milyen jogorvoslati lehetőségek vannak?- Ebben az esetben, ha mozgáskorlátozott kliensről beszélünk, miért utasította el a kormányhivatal?- Miért nem fogadták be a kérelmet?
Eset megoldása	Többszöri személyes felkeresés során ellentétes információkat adtak az ügyintézők ugyanabban a kormányhivatalban. Majd a budapesti központi kormányablakkal folytatott telefonos beszélgetést követően, már a helyi ügyintéző sem utasította vissza az ügyfelet. Soron kívül elkészítették részére a jogosan igényelhető kártyát.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none">- jogszabályi ismeretek- fogyatékosok kedvezményeinek ismerete, hivatali ügyintézés támogatása- érdekvédelmi és érdekérvényesítési ismeretek- efiportal.hu információinak felhasználása

Pénzbeli ellátások

A fogyatékos személyek segítése történhet természetbeni vagy pénzbeli támogatással is. A különböző támogatói rendszerekről a következő oldalon érhető el információ: <https://www.efiportal.hu/penzbeli-es-termeszetbeni-ellatasok/>

39. Eset: Pénzbeli támogatással kapcsolatos hivatalos levél értelmezése

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott, pszichoszociális fogyatékos személy
Eset rövid leírása	A kliens telefonon kereste meg az irodát. Segítséget kért egy hivatalos levél értelmezésében. A Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály, Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztálytól hatósági bizonyítvány iránti kérelmével kapcsolatosan (melyben a komplex minősítését kérelmezte) kapott levelet. Az öregségi nyugdíjas hölgy azért kérvényezte, mert vélhetően az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket. Túlzottan bízott a kliens, hogy a közgyógy ellátás minden anyagi gondját megoldja. A realitásokat bemutatva, megpróbáltuk rávezetni, hogy ez csak segítség, de nem a megoldás.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Mennyire vonódhat be a fogyatékosügyei tanácsadó a hivatali ügyintézésbe szükséghelyzetben?
Eset megoldása	A kliens téves információt kapott egy ismerősétől, miszerint ha az egészségi állapota 30% vagy alatta van, akkor alanyi jogon igénybe veheti a közgyógyellátást. Ez öregségi nyugdíjasra csak akkor lenne alkalmazható, ha a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon, jogosult volt közgyógyellátásra. Ezért folyamodott a kérelemhez. Egységenként, bekezdésenként olvastuk fel a számára a levelet, melyet egyben értelmeztünk is. A klienssel ismertettük a releváns törvényi hivatkozást (1993. évi III. törvény 50. § gd) ge) pontja.).
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- KÉK kommunikáció – könnyen érthető kommunikáció - mozgáskorlátozottság fogalmának és főbb jellegzetességeinek ismerete

	<ul style="list-style-type: none"> - pszichoszociális fogyatékoság fogalmának és főbb jellegzetességeinek ismerete - segítő beszélgetés
--	---

40. Eset: Nem tanköteles korú gyermek iskola elhagyása és a közgyógy támogatás

Célcsoport jellemzője	Középsúlyos értelmi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermek
Eset rövid leírása	Az előző iskolai évben gerincműtött gyermek, a műtéti beavatkozása óta rosszul alszik, éjjel sokáig fenn van, egész délelőtt alszik. Emellett a nagymama egészségi állapota is megromlott, ő kísérte a gyermeket tömegközlekedéssel az iskolába. A már nem tanköteles gyermeknél az édesanya, a nagymama kérésére, indítványozta az iskolai jogviszony megszűnését. A megszűnő magasabb összegű családi pótlék helyett, a saját jogú magasabb összegű CSP ügyintézésében kértek útmutatást.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermek fejlődésének jót tesz-e, hogy befejezi az iskolai tanulmányait és kikerül a támogató közegből? - Nincs jövőkép. A család elutasította, hogy külső segítséget vegyenek igénybe pl. támogató szolgálatot az utazáshoz. - Lehet-e ilyenkor bármit is tenni, ami a kliens érdekeit szolgálja?
Eset megoldása	<p>Az eset megoldása többszöri találkozásokon keresztül valósult meg. A hosszú távú cél az volt, hogy a gyermek a lehető legtovább maradjon az iskola kötelékében.</p> <p>Először a komplex minősítés elindításához szükség volt egy pszichiátriai szakorvosi vizsgálatra, továbbá az alvásprobléma kezelésére. A gyermeknek nem volt közgyógyellátása, mert az idős házi orvos azt a téves információt adta, hogy csak annak jár, akinek van állandó gyógyszere. A közgyógyellátás igénylése is elindult.</p> <p>A következő alkalomra a pszichiátriai vizsgálat után került sor. A gyermek kapott gyógyszert az alvásproblémájára, ezzel visszaállt az alvás-ébrenlét megfelelő periódusa. A család szembesült vele, hogy a gyermek napi életritmusa nagyon egyhangú lett, hiányzik a kortárs kapcsolat. Az édesanya ezért segítséget kért, a Támogató szolgálat pedig vállalta a gyermek utaztatását.</p>

	<p>Ezután következett a jövőkép tervezése, mint például a fogyatékosok nappali intézménye várólistájára való felvétel.</p> <p>18. életéve betöltésekor esedékes ügyintézés tervezése, gondnokság alá helyezés, rokkantsági járadék igénylése.</p> <p>A kitűzött célokat elértük, a gyermek iskolában maradt, a szülőt felkészítettük a várható ügyintézésekre a felnőttkorba történő átvezetésre.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a megváltozott munkaképességű személyek komplex minősítésének célja, minősítési kategóriák - intellektuális képességzavar (középsúlyos értelmi fogyatékos) fogalmának és főbb jellegzetességeinek ismerete - 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről ismerete

41. Eset: Mozgáskorlátozott személy közlekedési és szociális nehézségeinek megoldása települési támogatással

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Cukorbetegségből adódó végtaghiányos, hajléktalan férfi.</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>A helyi hajléktalanszálló irányította az IKOP-ba az alsóvégtag amputált, cukorbeteg hajléktalan férfit, aki dolgozni szeretne. Egészségi állapotáról már rendelkezik szakértői véleménnyel, és az SZGYF foglalkoztatási programja keretében munkalehetősége lenne a szomszédos településen, azonban nem tudja megoldani a településre a bejárást.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Miből adódik a probléma, a mozgáskorlátozottságból vagy a hajléktalanságból? - Ki segítse meg az ügyfelet?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Az ügyféllel történt feltáró beszélgetés során kiderült, hogy a rokkantsági járadéka 2 hét múlva érkezik és a probléma csak az első 2 hétben áll fent, ezt követően már megtudja oldani a településre való átjárást. A helyi szociálpolitikai irodával egyeztetve méltányosságból, erre az időtartamra kapott annyi települési támogatást, hogy a buszjegyét meg tudta vásárolni, valamint segítséget kapott a munkaidejéhez igazítottan az alacsonypadlós járatok kigyűjtésében.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - az ágazatban megvalósításra kerülő egyéb projektek bemutatása, a kapcsolódási pontok ismertetése - ismeretek a mozgássérülésről

	- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
--	---

42. Eset: Igénybe vehető pénzbeli és természetbeni ellátások, szociális alapszolgáltatások

Célcsoport jellemzője	Főiskolát végzett, de inaktív, 35 éves, mozgássérült hölgy, aki idős édesanyjával él együtt.
Eset rövid leírása	A hölgy édesanyjával együtt azért kereste meg az irodát, mert „szeretnék kihasználni” a neki járó juttatásokat. A fiatal nő kapcsolatai erősen beszűkültek, gyakran veszekszik édesanyjával, párkapcsolata megszakadt, magányosnak érzi magát.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Az anyagi lehetőségeken kívül milyen egyéb más segítség nyújtható a kliensnek és édesanyjának?
Eset megoldása	Méltányossági nyugdíjmelés, szociális étkeztetés és házi segítségnyújtás iránti kérelmek beadásában kaptak segítséget. Az idős szülő terhei így csökkentek, lánya pedig azt a tanácsot kapta, mivel nagyon jól használja az internetet, hogy próbáljon ott barátokat, párt keresni. A hölgy a tanácsot megfogadta és sikeresen társra lett.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- kommunikációs képesség, - problémamegoldó képesség, - nonverbális közlések észlelésének képessége, - konfliktusok elemzése, kezelés, empátia

43. Eset: Közszolgáltatások fizikai akadálymentesítése

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott személy
Eset rövid leírása	A kliens elektromos kerekesszéssel, személyesen kereste fel az IKOP-ot a családsegítő közvetítésével. Akadálymentesíteni szeretné ingatlanát, mivel a bejárás a küszöbök és a lépcsők miatt önállóan nem lehetséges, minden esetben testvére segítségét kell kérnie. Tájékoztatást kapott a támogatás igénylési módjáról, de a hivatalba elektromos kerekesszéssel a lépcsőlift súlykorlátja miatt nem lehet bejutni.

Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A tanácsadó kompetencia határa, annak felismerhetősége hol van? - Kell-e keresni segítő személyt vagy a tanácsadó kísérelje el a klienst a hivatalba?
Eset megoldása	Megfelelő személyt a leterheltség miatt nem sikerült az ügyfélfogadási időpontra találni, ezért tanácsadó elkísérte a klienst a hivatalba, ahol kérte, hogy az ügyintéző jöjjön ki a bejáratához. Itt a támogatás részleteit a klienssel egyeztetették, a kliens a támogatást megkapta.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a szociális, pénzügyi ellátási formákról - ismeretek a tanácsadás feladatköréről - kísérés - jogszabályismeret

44. Eset Jövőkép segítése a tanácsadói hálózat összefogásával

Célcsoport jellemzője	18. életévét hamarosan betöltő, intellektuális képességzavarral, pszichoszociális fogyatékkal és egyéb organikus betegséggel élő fiatal felnőtt nő.
Eset rövid leírása	<p>3 gyermekes édesanya, előző házasságából született lánya, nagykorúvá válása előtt kereste meg az irodát. A szomszédos Integrációs Nevelési Oktatási Központ, Általános Iskola, Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és Korai Fejlesztő intézmény tanulójaként találkozott a területileg itt nem illetékes fogyatékosügyi tanácsadó kollégával. Mivel a kolléga jól ismerte a családot és bizalmi viszony alakult ki köztük, indokolt volt a közös tanácsadás megszervezése.</p> <p>A szülő a parkolási igazolvány/kártya meghosszabbítása, valamint az ellátásokra, támogatásokra vonatkozóan kért tanácsot. Több helyen érdeklődött lakóhelyén, de érdemi információt nem kapott.</p> <p>Szülő és gyermek dilemmája, hogy a 18. életév betöltése után tanuljon-e vagy munkát vállaljon, valamint a gyermekben nagy volt az ellenállás a leszázalékoltatása és gondnokság alá helyezése ellen. Ezek miatt vált célszerűvé a bizalmi viszonyban lévő kolléga bevonása. Megszervezésre került egy négyesben történő egyeztetés, konzultáció a fiatal hölgy jövőképeivel kapcsolatosan, felvázolva lehetőségeit, és az adott ügyintézők, mint leszázalékoltatás, gondnokság alá helyezés okát.</p>

<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Miből fakadnak a fiatal hölgy ellenérzései a fogyatékosügyei eljárás és a gondnokság alá helyezéssel kapcsolatban? - Szükséges-e ezzel kapcsolatban más szakember bevonása? - Indokolt-e a gondnokság alá helyezés?
<p>Eset megoldása</p>	<p>A találkozót követően beadásra kerültek a kormányhivatal illetékes szervéhez a szükséges nyomtatványok. Később, a hatósági bizonyítvány és a komplex minősítést végző I. fokú szakértői bizottság összefoglaló véleményének birtokában benyújtásra került a rokkantsági járadék igénybejelentője is, és megállapították számára az ellátást. A gondnokság alá helyezés folyamata is elindításra került.</p> <p>Nagy könnyebbséget jelentett a szülő számára, hogy a fogyatékosügyei tanácsadás révén, egy helyen s egy személytől kapott meg minden információt a szükséges ügyintézés lehetőségéről, azok menetéről, valamint kézbe kaphatta az ügyintézéshez szükséges összes nyomtatványt. A két IKOP együttműködésében megvalósuló fogyatékosügyei tanácsadás révén, melyet a hálózatban való működés tett lehetővé, a kliens kielégítő, mindenre kiterjedő segítséget kapott, ügyei így gyorsabban, átláthatóan, stresszmentesen intéződtek.</p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a tanácsadói szerepről - ismeretek a fogyatékosügyei tanácsadók feladatairól - ismeretek az intellektuális képességzavarról és az értelmi fogyatékos személyekről - Fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése képzési egység - hálózatban való működés készsége, képessége - kapcsolatteremtő képesség - kommunikációs készség - bizalomépítés

45. Eset Fogyatékosági támogatásban részesülő kliens egyéb juttatásokhoz, nyugdíjhoz való hozzásegítése

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott, munkaképtelen, nyugdíj előtt álló férfi. A kliens kamionsofőrként szenvedett üzemi balesetet, melynek következtében alsóvégtagjaiban az ízületei eldeformálódtak, kerekesszéssel, rövidtávon esetleg mankóval tud közlekedni.
Eset rövid leírása	A kliens azért vette fel a kapcsolatot az irodával, hogy utazási, étkezési, közgyógyellátási kedvezmények után érdeklődjön. Családja nem törődik vele, gyermekei külföldön élnek, özvegy, egyedül él.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- A kliens milyen adottságokkal rendelkezik, mennyire képes az információnyújtás után az önálló ügyintézésre?
Eset megoldása	A kliens számára biztosítottuk a nyomtatványokat a nyugdíj megigényléséhez, segítséget kapott a kérvény megírásához, továbbá a közgyógy igazolvány igényléséhez. Ezen túl elmagyaráztuk számára az ügymenet folyamatát. A nyugdíjigazolást követően igénybe tudja venni a kedvezményes utazási lehetőséget. Összegyűjtöttünk számára egy cím- és névlistát, mely segítségével például kedvezményes étkezési lehetőséghez juthat.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- szociális ellátó rendszerek ismerete - jogszabályi hátterek, ügyintézési folyamatok ismerete

Speciális- és segédeszközök

A speciális eszközök kölcsönzését az NFSZK is végzi, melyről a következő linken olvasható információ: <https://nfszk.hu/szolgaltatasok/eszkozkolcsonzes>

A AAK központok hálózatáról és a kölcsönözhető eszközökről a MONTÁZS projekt keretében kialakított online felületen érhető el információ: <https://www.efiportal.hu/a-projekt-szolgaltatasai/aak-modszertani-kozpontok/>

A segédeszközök ellátással kapcsolatos SEJK lista elérhető a következő linken: <https://www.efiportal.hu/egeszsegugy/>

46. Eset: Speciális tricikli

Célcsoport jellemzője	9 éves Down szindrómás, enyhe értelmi sérült nő. Segédeszközt nem használ. Mindennapi életében támogatásra szorul.
Eset rövid leírása	A nevelőapa kereste meg az irodát azzal a kérdéssel, hogy hol és hogyan tudna hozzá jutni speciális triciklihez sérült gyermeke számára, lehetőleg OEP támogatást szeretné hozzá igénybe venni.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Hol és ki foglalkozik speciális tricikli forgalmazásával vagy gyártásával? - Milyen áron lehet hozzá jutni és milyen módon van erre valamilyen támogatási forma? - Ha OEP támogatás nincs az eszközre, létezik-e egyéb támogatási lehetőség?
Eset megoldása	Több segédeszköz forgalmazó is megfelkerestünk, melyek közül egy foglalkozott tricikli forgalmazásával. Elmondása szerint az OEP támogatásra egyedi elbírálást lehet kérni, de a tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a kérelmek elutasításra kerülnek. A gyártó javaslata, hogy egy alapítványt keressenek meg vagy civil kezdeményezéssel szervezzenek gyűjtést. Tájékoztattuk továbbá az édesapát a rendkívüli települési támogatásról, melyet az Önkormányzat a legtöbb esetben pozitívan bírál el és esetleg felhasználható lehet erre a célra is.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - OEP támogatási rendszer ismerete - speciális segédeszközök ismerete - Down szindróma sajátosságainak ismerete - IKOP hálózat használata - efiportal.hu információinak felhasználása

47. Eset: Infokommunikációs akadálymentesítés lehetőségei egy halmozottan sérült fiatal életében

Célcsoport jellemzője	A halmozottan fogyatékos személyek életében még több szempontot kell figyelembe venni ellátásuk, életminőségük növelése szempontjából. A mozgássérültség az intellektuális képességzavarral párhuzamosan az oktatási intézmény és a család részéről is kreativitást és nagy erőfeszítést igényel.
Eset rövid leírása	A kliens 16 éves fiatal fiú, aki mozgás- és értelmi sérült. Az édesanya és a nagyszülők elfogadók, elégedettek fiúk

	<p>fejlődésével, de szeretnének minden lehetőséget biztosítani számára. A fiú iskolájában, fogyatékosügyi tanácsadó által tartott előadáson találkoztak először az AAK-s eszközökkel. Ekkor kérték el az iroda elérhetőségét és beszéltek meg egy időpontot a személyes találkozóra.</p>
<p>Eset során felmerülő kérdések, dilemmák</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A család rendezett körülmények között él, de anyagi lehetőségeik korlátozottak, így nem tudnak Budapestre felutazni. Hol vannak a tanácsadó kompetencia határai? - Vajon kiválasztható-e a megfelelő eszköz pusztán a szülővel történő beszélgetés alapján? - Befér-e a kompetenciába, hogy a tanácsadó más ügyeivel összekötve, a pesti utazása alkalmával elintézzék a kölcsönzést és a szállítást?
<p>Eset megoldása</p>	<p>Hosszú beszélgetést követően kiválasztásra került néhány AAK-s eszköz, mely segítséget jelenthet a kliensnek. Más ügygel összekötve az NFSZK irodájából kértük ki és szállítottuk le a megbeszélte eszközöket. Az AAK-s eszközök közt megtalálták a megfelelőt, azóta a fiatalember sokkal szívesebben és sokkal nagyobb kitartással tanul. Napi szinten használja az AAK eszközt.</p> <p><i>A szerkesztő kiegészítése: Az NFSZK MONTÁZS projektje keretében létrehozott regionális AAK központokat kell megkeresni ilyen igényekkel. A központokban elvégzik a kommunikációs felmérést., elkészítik az egyéni fejlesztési tervet és ezek alapján választják ki és adaptálják a megfelelő AAK eszközt. A kölcsönzési folyamatot is a központokon keresztül lehet lebonyolítani.</i></p>
<p>Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke</p>	<ul style="list-style-type: none"> - AAK eszközök bemutatója - az intellektuális képességzavarról tartott előadás - ismeretek a mozgásfogyatékosokról

48. Eset: Eszközkölcsönzés látássérült személy részére munkavégzéshez

<p>Célcsoport jellemzője</p>	<p>Kevés segítséget igénylő, aktív, dolgozni akaró látássérült személy</p>
<p>Eset rövid leírása</p>	<p>A Vakok és Gyengénlátók Megyei Szervezetének vezetője kereste fel az irodát. Egyik látássérült tagjuknak lehetősége lenne otthon végezhető munkára, de nem áll rendelkezésére az ehhez szükséges technikai eszköz. A MONTÁZS projekt</p>

	bemutatásánál hallott az eszközkölcsönzési lehetőségről, ezért hozzánk irányította a klienst, aki személyesen vette fel a kapcsolatot és kért segítséget.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Eszköz hiány miatt belefér-e a kompetencia határokba konkrét támogatás vagy adomány felkutatása?
Eset megoldása	A személyes találkozó alkalmával megtekintésre került az NFSZK eszközkölcsönzési adatbázisa, ahol talált a kliens egy számára megfelelő eszközt, de kiderült, hogy ki van adva és közel fél év mire újra kölcsönözhetővé válik. Az önkormányzat nem tudott segíteni a beszerzésben, ezért több civil szervezet is megkeresésre került. Az egyik szervezet ajánlott egy vállalkozást, mely hajlandó volt a helyi érdekképviselőt 2 db jegyzetelőgéppel támogatni. A feltétele mindössze annyi volt, hogy a tagok ingyenesen kölcsönözhessek, ennek ügyintézése és a cég felé a beszámolási kötelezettség a szervezetet terhelje. Az ügymenet végén a kliens a jegyzetelőgép tartós kölcsönzésével munkába tudott állni.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- a fogyatékkal élő emberek tanácsadásához szükséges jogi alapismeretek - probléma megoldási technikák alapismerete - kommunikációs technikák alapismerete - állami, társadalmi, illetve civil szervezetek közötti informális közvetítés - ismeretek a látássérülésről - kapcsolatteremtés, bizalomépítés, kommunikáció, tűrőképesség, kitartás, helyzetfelismerés, döntésképeség, kezdeményezés, empátia

49. Eset: Szociális, egészségügyi és pénzügyi ellátások elindítása

Célcsoport jellemzője	Elhanyagolt cukorbetegség miatt egyik lábán térd alatt amputált személy
Eset rövid leírása	A Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ alközpontvezetője kereste meg az irodát. Elmondta, hogy az 50 éves női kliensnek nem kezelt cukorbetegsége miatt egyik lábát térd alatt amputálni kellett. Semmilyen jövedelemmel nem rendelkezik sem ő, sem a vele egy háztartásban élő férje. Nagyon rossz anyagi körülmények között élnek, szívésségi lakáshasználók egy tanyán, amely komfort nélküli,

	<p>szegényes. Alkalmi munkákból tartják fenn magukat. Egyáltalán nem voltak együttműködők, elutasították a segítséget.</p> <p>A feladat több részből állt, a cukorbetegség miatt rendszeres dietetikai kontroll, gyógyszeres vagy inzulinnal történő inzulinpótlás megszervezése, valamint a végtaghiányból adódó mozgáskorlátozottság miatt segédeszközöz juttatás.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Hogyan alakítható ki a házaspárral az együttműködés? - Hogyan lehet megszervezni az egészségügyi ellátást, a szociális lehetőségeket és a pénzübeli ellátásokat?
Eset megoldása	<p>Mivel a FOT-ot már elindították, így javasoltuk az ügyfélnek a közgyógy igazolvány, aktív korúak ellátásának és az ápolási díjnak a megigénylését. Felhívtuk a figyelmet a MEOSZ helyi egyesületére, mely érdekképviseleti szervezet és segédeszköz kölcsönzési lehetőséget is biztosítanak. Az ügghöz kapcsolódó információkat az alközpontvezető asszony a személyes konzultációt követően e-mailben megkapta.</p> <p>A személyi segítség nem megoldható, mert a külterület jellege miatt a személyi segítők nem tudnak kijárni. A Támogatószolgálat eseti segítséget tud nyújtani a kliensnek. A helyi Szociális és Gondozási Központ Esély Támogató Szolgálatá vállalta ezt a feladatot.</p> <p>Tartós ételkészítés, valamint ruha igényléssel kapcsolatban is konzultáltunk, mely során az alközpontvezető asszony elmondta, hogy az ételkészítést elfogadják, de ruhaneműre nincs szükségük.</p> <p>Miután elindultak ezek a folyamatok az a visszajelzés érkezett az alközpontvezető asszonytól, hogy megváltozott az ügyfél és férjének hozzáállása, elfogadják a segítséget, a férj közre is működik a folyamatokban. Örülnek, hogy lesz rendszeres jövedelmük.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - a fogyatékossggal élő emberek tanácsadásához szükséges jogi alapismeretek - probléma megoldási technikák alapismerete - kommunikációs technikák alapismerete - állami, társadalmi, illetve civil szervezetek közötti informális közvetítés

50. Eset: Autisztikus viselkedést mutató tanuló segédeszköz-kölcsönzése

Célcsoport jellemzője	Autizmus spektrum-zavarral küzdő SNI tanuló
Eset rövid leírása	A kliens 6 éves, autisztikus viselkedésjegyeket mutató óvodás gyermek. Beszédfejlődése igen jelentős elmaradást mutat az átlagos életkori szinttől. Édesanyja keresett fel bennünket, miután fejlesztőpedagógusától hallott a Montázs-projektben tervezett, AAK-Módszertani Központról, valamint az ehhez kapcsolódó eszköz-kölcsönzési szolgáltatásról.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Az AAK eszköz-kölcsönzési szolgáltatás megyénkben még nem indult meg, a gyermek (beszéd)fejlődésére azonban várhatóan nagyon jó hatással lenne egy kommunikátor.
Eset megoldása	A fogyatékosügyei tanácsadók a fejlesztőpedagógussal és a szülővel áttekintették a http://fszk.hu/szolgáltatások/eszköz-kölcsönzés/ weboldalt. Itt megtaláltuk a Tech/Scan 32 kommunikátort, amely megfelelt a tanuló szükségleteinek. Felvettük a kapcsolatot az NFSZK központtal és sikeresen közreműködtünk a fenti kommunikátor kölcsönzésében. <i>Szerkesztői megjegyzés: Az NFSZK MONTÁZS projektje keretében elindította és már működteti a regionális AAK központokat.</i>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- ismeretek az egyenlő esélyű hozzáférés elvéről - AAK fogalmának ismerete - NFSZK eszköz-kölcsönzés lehetőségének ismerete - alapvető ismeretek az autizmus spektrum-zavarról

51. Eset: Korlátok nélkül

Célcsoport jellemzője	Súlyosan mozgáskorlátozott középkorú hölgy, szintén súlyosan mozgássérült férj, nehéz anyagi helyzet, élettér beszűkülése, depresszió
Eset rövid leírása	A családsegítő munkatársai irányították a klienst irodánkba. Súlyosan mozgássérült középkorú nő, akinek férje szintén mozgássérült. Mivel a férj ki sem tud mozdulni a lakásból, ezért mindent a kliens intéz. Ők nevelik az unokájukat. A kliensnek nehéz anyagi helyzetük, egészségügyi problémáik

	<p>miatt semmilyen kikapcsolódási lehetősége nincs. Élettere beszűkült, szociális kapcsolatait fokozatosan elveszti. A kliens részére lehetőséget ajánlottunk egy pályázatban való részvételre, mely komplex támogatás keretében olyan informatikai eszközökhöz segít hozzájutni, amelyekkel nem rendelkeznek, valamint lehetőségük lesz az eszközök használatának elsajátítására, mely révén könnyebbé válhatnak a hétköznapjaik.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Ha sikeres lesz a pályázatuk, el tudják-e tényleg sajátítani az eszköz használatát?
Eset megoldása	<p>A kliens nagyon lelkes volt a pályázati lehetőséggel kapcsolatban. Rendszeresen érdeklődött, hogy mikor várható értesítés az elbírálással kapcsolatban. Többször fel kellett hívni a figyelmét, hogy a pályázat nem biztos, hogy pozitív elbírálásra kerül. A kliens pályázata végül sikeresen zárult, ami lehetővé tette számára a társadalmi felzárkózást, valamint könnyebbé tette számukra a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, a külvilággal való aktív kapcsolatot. A pályázat keretében mentorok segítségével sajátíthatták el az info- kommunikációs eszközök használatát. A kliens ezt követően már nem vette igénybe a fogyatékosügyei tanácsadást, hiszen ügyei viteléhez már rendelkezik egy olyan jellegű segítséggel, amely lehetővé teszi számára az akadálymentes ügyintézését.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - Illyés Sándor: Gyógypedagógiai alapismeretek, ELTE – BGGYTF, 2000. - Zalabai Péterné: Hogyan segítsük sérült embertársainkat? , Motiváció Alapítvány, Miskolc, 1999.

52. Eset: Kerekesszék bérlése

Célcsoport jellemzője	Műtét miatti mozgáskorlátozottság időszakai megoldása
Eset rövid leírása	<p>Egy édesanya az ügyben kereste fel az irodát, hogy a gyermekén a közeljövőben ortopédiai műtétet végeznek és a lábadozás időszakában mindkét lába fekvőgipszben lesz. Erre az időszakra keres részére kerekesszéket.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen típusú székre lenne szükség? - Hol lehet ilyet fellelni, kölcsönözni?

Eset megoldása	Konzultáltunk a Mozgáskorlátozottak Megyei Egyesületével, akik a Guruló műhelyt ajánlották. Ott jelenleg nem volt alkalmas kerekesszék, ezért a budapesti központi raktárukat ajánlották. Mivel a gyermek műtétje amúgy is Budapesten volt, ezért abban az időszakban, amíg bent feküdt, a szülők el tudták intézni a bérlést.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a hálózatépítésről - ismeretek a mozgássérülésről

53. Eset: Mozgáskorlátozott személy segédeszköz beszerzése

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott felnőtt személy.
Eset rövid leírása	A helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítő szakembere kereste meg az irodát egy mozgáskorlátozott felnőtt személlyel kapcsolatban. A hölgy segédeszközt, elektromos mopedet szeretett volna vásárolni. A klienssel felvettük a személyes kapcsolatot és tájékoztattuk az igénybevételi lehetőségekről, feltételekről, ügyintézés menetéről. Ezt követően a helyi gyógyászati segédeszköz bolttal is megtörtént a kapcsolat felvétel. Az ott dolgozó szakember felvilágosítást adott arról, hogy van rá mód, hogy Ő személyesen felkeresse a hölgyet a megfelelő moped kiválasztása érdekében, ezzel is könnyítve a kliens nehezen megoldható közlekedését. A családsegítő szakemberrel megtörtént az egyeztetés a személyes kapcsolat felvételéről.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen eszközre lehet szüksége? - Melyik szolgáltató rendelkezik a megfelelő szolgáltatásokkal?
Eset megoldása	A kliens, a családsegítő szakember és a segédeszköz bolt szakembere együtt egyeztettek egy mindenkinek alkalmas időpontot. A megfelelő eszköz kiválasztásra került, a hölgy hozzájutott az eszközhöz.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek a mozgássérülésről - ismeretek a tanácsadói szerepről, attitűdről - fogyatékosügyei tanácsadók feladatai, kompetenciái

Hivatali ügyintézés támogatása

A fogyatékosügyei tanácsadói feladatok során sokszor előkerül a hivatali eljárás során szükséges dokumentumok kitöltésében történő segítségkérés, illetve a teljes folyamatban történő részvétel igénye.

54. Eset Elzárási határozat megfellebbezése

Célcsoport jellemzője	Enyhe értelmi fogyatékos fiatalember
Eset rövid leírása	A családgondozó irányította az irodába az értelmi fogyatékos fiatalember édesanyját. A szülő elmondása szerint és a nála lévő Járásbírósági határozat alapján, elzárással büntették az enyhe értelmi fogyatékos fiát. A közterületfelügyelet nyilvános helyen történő vizelet miatt pénzbírságra büntette a fiát, amit meg nem fizetés miatt elzárásra változtatott a Járásbíróság. A Szabálysértési törvény alapján, a fiú BNO besorolása miatt nem büntethető elzárással.
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Az ügyintézés a családgondozó feladatkörébe tartozik-e?
Eset megoldása	A szülővel elkészítettük a fellebbezést. Tájékoztatást kapott, hogy az idő rövideje miatt, hová kell személyesen bevinni és átvetetni a dokumentumot. A fellebbezést elfogadták, így nem került sor az elzárásra.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- jogi jártasság és értelmezés - CSGYJK és fogyatékosügyei tanácsadók szerepe és helye

55. Eset: Munkavállalás

Célcsoport jellemzője	Mozgáskorlátozott nő, családjával él
Eset rövid leírása	A 46 éves mozgáskorlátozott nő egy Nógrád megyei kisvárosban lakik és főiskolai diplomával (művelődésszervező könyvtáros) állást keres. Önéletrajzában meg szeretné írni a leendő foglalkoztatóinak, hogy milyen adó- és/vagy járulékkedvezményeket vehetnek igénybe foglalkoztatása esetén.

Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Mivel igen kevés a munkalehetőség a megyében a fogyatékos személyek részére, vajon milyen munkalehetőségek lesznek adottak?
Eset megoldása	E-mailen küldtünk tájékoztatást a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatos 2018. évi jogszabályváltozásokról.
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	- kommunikációs képesség - problémamegoldó képesség - empátia, megértés

Tanácsadás

A tanácsadás felelősségteljes folyamat, melynek több fajtája közül a kliensnek megfelelő típust (informáló, orientáló, döntés előkészítő) kell alkalmazni. A tanácsadásról részletesebb szakmai leírás a következő linken olvasható: https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_A_tanacsadasi_modszerek/ch01s02.html

56. Eset: Unatkozó fiatal felnőtt

Célcsoport jellemzője	Súlyos, illetve közepesen súlyos értelmi fogyatékkal, családban élő személy, kinek napi elfoglaltsága nem megoldott, munkát vállalni nem tud, napjai inerszegény környezetben telnek.
Eset rövid leírása	Egyedülálló, de családjával élő fiatal nő, aki nem találja a helyét, mert elmondása szerint mindig unatkozik otthon. Gyakran jár át a szomszédokhoz, mivel egy kis faluban él, ahol mindenki ismeri őt. A szomszédokban idős nyugdíjas emberek élnek, akik néha elbeszélgetnek vele, de sokszor terhes számukra is a jelenléte, mivel a kommunikációja meglehetősen egyszerű, világképe kissé kusza, tehát nem kifejezetten kellemes társalkodási partner megfáradt idős embereknek. A faluban nincs speciális foglalkoztató, klub vagy szakkör, ahol ő is jól érezné magát. Hiába rokkantnyugdíjas 40 évesen, ettől még a helyi nyugdíjasklub nem fogadja be. A közeli kisváros speciális egyesületi rendezvényeire bejár, de ez nem elégíti ki a kommunikációs igényeit.

Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - A hölgy milyen képeségekkel rendelkezik? - A napi munkafolyamatokba mennyire lehetne bevonni? - Milyen egyéb lehetőségek léteznek a környéken?
Eset megoldása	<p>Javaslatot tettünk a családtagoknak arra vonatkozóan, hogy próbáljanak meg több közös családi programot szervezni, amelybe a lányt is bevonhatják, valamint kapjon olyan feladatokat, amelyeket képes ellátni. Javasoltuk továbbá a megfigyelését, hogy a rendszeres kötöttséget hogyan viseli. Ezen kívül folyamatos tájékozódást tanácsoltunk, hogy milyen lehetőségek elérhetőek a közelben, ami megfelelő elfoglaltságot jelenthet. Biztosítottuk a családot, hogy mi is keressük a lehetőségeket és amint releváns információ birtokába jutunk, tájékoztatjuk őket.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - tanácsadói szerep és módszerek - fogyatékosügyyi alapismeretek

Bántalmazás esete

Az abúzus esete megjelenik a fogyatékosügyyi tanácsadói munka során. A kérdés igen érzékeny, sokszor túlmutat a fogyatékosügyyi tanácsadó kompetenciakörén. Ebben az esetben mindenképpen a témában jártas szakember bevonása szükséges az esetleges vészhelyzetek elkerülése vagy orvoslása érdekében. Az NFSZK által kidolgozott Abúzus, könnyen érthető kommunikációval készült Bántalmazás című tartalmak segíthetik a fogyatékosügyyi tanácsadót:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/abuzus-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

57. Eset: Gondviselő nagyszülő

Célcsoport jellemzője	Értelmi sérült kiskorú gyermekek, kezdődő demencia jegeit mutató gondviselő gyám, családon belüli bántalmazás
Eset rövid leírása	A gyermekeknél a veszélyeztetettség fennállásának kivizsgálása érdekében esetkonferenciára került sor. A gyermekek bántalmazásával kapcsolatban érkezett jelzést követően ugyanis védelembe vételi eljárás indult. A kiskorú gyermekeket a nagymama családba fogadó gyámként neveli, ő a szülői felügyeleti jog gyakorlója. Velük él még a gyermekek édesanyja, aki gondnokság alatt áll. A szülő bántalmazó, elhanyagoló nevelése miatt kerültek a

	<p>nagyszülő háztartásába. A jelzés szerint a nagyszülő is bántalmazta a gyermekeket (papuccsal ütötte a gyerekek fejét).</p> <p>Az ügyben tartandó esetkonferenciára a fogyatékosügy tanácsadót is meghívták. Az esetkonferenciát a moderátor eredménytelennek nyilvánította, mivel a családdal kapcsolatos problémákban nem történt egyetértés. Az esetmenedzser és a családsegítő, valamint még az oktatási intézmény részéről is téves elvárások fogalmazódtak meg a fogyatékosügy tanácsadást illetően.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	<ul style="list-style-type: none"> - Hol kapcsolódhatna be ebbe az ügybe a fogyatékosügy tanácsadó? - A bántalmazással kapcsolatos ügymenetben a fogyatékosügy tanácsadónak nincs kompetenciája segíteni. - Egyéb területen történő segítségnyújtást kérés nélkül is felajánlhat a tanácsadó?
Eset megoldása	<p>A nagyszülő és a gyermekek többször részt vettek tanácsadáson, ahol többnyire segítő beszélgetésre volt szükség. A nagyszülő kimerült, idős, a demencia kezdeti stádiumának tünetei jelentkeznek nála. A nagyszülő tehermentesítése érdekében a családsegítő munkatársai által segítséget kapott a házi segítségnyújtás megigényléséhez, mely által szociális segítségben részesült. Az iroda a gyermekek részére a nyári időszakra táborozási, illetve egyéb programok lehetőségét ajánlotta.</p>
Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> - FSZK: Fogyatékoság és bántalmazás című kiadvány - Dr. Radványi Katalin: Máské(p)p? – Intellektuális fogyatékosággal élő emberek gyógypedagógusainak c. tankönyv - információ felvétel és feldolgozás képessége - hálózati kommunikáció - tanácsadás szerepe, feladata

58. Eset: Iskolaváltás, EGYMI

Célcsoport jellemzője	Tartósan beteg gyermek, asztma, szorongás, enyhe mentális retardáció
Eset rövid leírása	<p>Az anya kiskorú gyermeke iskolai magatartási zavarai okán kereste meg a fogyatékosügyi tanácsadót.</p> <p>A kliens 12 éves, általános iskolai tanulmányokat folytató kisfiú. Tartós beteg, asztmás, rohamai rendszeresen jelentkeznek, emellett enyhe mentális retardációt és szorongást diagnosztizáltak nála.</p> <p>3 kiskorú testvérével és édesanyjával él együtt. A kliens szülei 2 éve elváltak.</p> <p>A kliens a települési általános iskola speciális osztályban tanult, azonban az osztályok alacsony létszámára hivatkozva az új tanévben több osztály összevonására került sor. A kliens ennek következtében bekerült a többségi csoportba, ahol bullying áldozata lett. Elmondása szerint társai azért zaklatták, csúfolták, mert korábban a speciális osztályba járt. A kliens jelezte tanárai felé a zaklatásokat, azonban a pedagógusok nem érzékelték a problémát.</p> <p>A kliens egészségügyi állapota miatt gyakran szorul egészségügyi ellátásra, az orvosi igazolást több alkalommal elfelejtette leadni osztályfőnökének, továbbá társai bántalmazó magatartása végett többször engedély nélkül, a tanítási időben hazament az iskolából. A kliensnek az igazolatlan iskolai mulasztásai meghaladták az 50 tanórát, emiatt elrendelték a kiskorú védelembe vételét.</p>
Eset során felmerülő kérdések, dilemmák	- Egy speciális szükségletű gyermeket hogyan helyeznek be egy többségi osztályba anélkül, hogy őt és a fogadó közösséget is felkészítették volna azt megelőzően?
Eset megoldása	<p>Az anya a probléma megoldását az iskolaváltásban látta, segítséget az új, fogadó iskola felkutatásához kért.</p> <p>A szülővel közösen kiválasztásra került a helyi EGYMI legközelebbi tagintézménye. Segítséget kapott a szükséges dokumentumok kitöltésében.</p> <p>A kliens felvételt nyert a kiválasztott intézménybe, az új közösségbe jól beilleszkedett, társai elfogadták, megszűntek a zaklatások és így az igazolatlan hiányzások. Az esetmenedzser és a családsegítő a védelembe vétel megszüntetésére tettek javaslatot.</p>

Az eset során felhasznált képzési ismeretek, készségek jegyzéke	<ul style="list-style-type: none">- intellektuális képességzavar – Fogyatékos személyek- a sajátos nevelési igényű gyerekek útja és támogatórendszere a koragyermekkortól a tankötelezettség végéig
---	--

Információgyűjtemény

Ajánlott irodalom

Tony Attwood (2015): *Az Asperger-szindróma kézikönyve - Szülőknek, pedagógusoknak, szakembereknek.* Animus Kiadó

Illyés Sándor Dr. (2000): *Gyógypedagógiai alapismeretek.* Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest

Dr. Méhes József (1985): *Tiflopedagógia.* Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest

Theo Peeters (1998): *Autizmus – az elmélettől a gyakorlatig.* Kapocs Könyvkiadó, Budapest

Radványi Katalin (szerk.) (2010): *Másképp?* Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest

F. R. Volkmar – L. A. Wiesner (2019): *Az autizmus kézikönyve - amit minden szülőnek, családtagnak és tanárnak tudnia kell.* Geobook Kiadó

Online letölthető tartalmak

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról URL:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM×hift=20170831&txrefer=A1100190.TV> Letöltve: 2020. 06. 04.

Balázs É. Csillag S. Kocsis M. Orosz A. Udvarhelyi T. Vágó I. (2015): *Akciókutatás a magyar autizmus ellátórendszer fejlesztéséért.* Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. URL:

<https://fszk.hu/kiadvany/akciokutatas-a-magyar-autizmus-ellatorendszer-fejleszteseert/> Letöltve: 2020. 06. 03.

BKK Zrt. hatályos üzletszabályzata, utazási feltételek, URL:

<https://bkk.hu/tomegkozlekedes/jegyek-es-berletek/kedvezmenyek/utazasi-feltetelek-uzletszabalyzat/> Letöltve: 2020. 06. 03.

Down Egyesület: *A Down-szindrómáról* URL:

<http://downegyesulet.hu/olvasosarok/tudastar/a-down-szindromarol> Letöltve: 2020. 06. 03.

Down Alapítvány könnyen érthető kommunikációval készült közlekedési információi, URL: http://www.downalapitvany.hu/sites/default/files/K%C3%89R%20-%20K%C3%B6zleked%C3%A9s%20BP-en_kicsi_0.pdf Letöltve: 2020. 06. 03.

Farkasné Dr. Gönczi R. Szőke J. (2019): *Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei - Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz.*

NFSZK, URL: https://www.efiportal.hu/wp-content/uploads/2020/03/Komplex-kisokos-NFSZK_MONT%C3%81ZS-kiadv%C3%A1ny.pdf Letöltve: 2020. 06. 03.

Farkasné Dr. Gönczi Rita: *Könnyen érthető kommunikáció*. URL: <http://konnyenertheto.gonczirita.hu/ismeret/> Letöltve: 2020. 06. 03.

Gyabronka Péter: *Akadálymentességi és egyetemes tervezési szempontok érvényesítése a közlekedési beruházások tervezésénél, kivitelezésénél. Jelen és jövő*. URL: https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/d2/d6/d2d691ab-83c9-4d3d-96c1-ba426bc72dde/gyabronka_peter.pdf Letöltve: 2020. 06. 04.

Kisgyörgy Lajos (2014): *Utak*. Typotex Kiadó, Budapest, URL: https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0023_Utak/html/section-0136.html Letöltve: 2020. 06. 03.

Kissné Szentmihályi Marian, Póti Viktória: *Fogyatékkal élő emberek* URL: http://mek.oszk.hu/03400/03477/pdf/5_fogy.pdf Letöltve: 2020. 06. 04.

Őszi Tamásné (2016): *Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a köznevelésben*. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. URL: <https://fszk.hu/kiadvany/ajanlasok-az-autizmus-specifikus-alapszolgáltatások-kialakításához-a-koznevelésben/> Letöltve: 2020. 06. 03.

Pandula András (szerk.) (2015): *Segédlet a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés megteremtéséhez*. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft, Budapest, URL: <https://nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/segedlet-a-kozszoallitasokhoz-valo-egyenlo-eselyu-hozzaferes-megteremtesehez>, letöltés: 2020. 06. 03.

Pandula András, P. Farkas Zsuzsa, Zsilinszky Gyula (2007): *Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához*. VÁTI Kht. vezérigazgatója. URL: <http://akadalymentes.com/wp-content/uploads/2012/04/akadalymentes2007.pdf> Letöltve: 2020. 06. 04.

Szabó Henriett (2018): *Egyetemes Tervezés – Jó példák tára*. Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont, Budapest, URL: http://www.etikk.hu/wp-content/uploads/2018/06/Egyetemes-tervez%C3%A9s-J%C3%B3-p%C3%A9ld%C3%A1k-t%C3%A1ra-03-86_web.pdf, Letöltve: 2020. 06. 04.

Az NFSZK letölthető kiadványai

Abúzus témájával foglalkozó kiadványok: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/abuzus-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok> Letöltve: 2020. 06. 04.

Autizmus spektrumzavar témájával foglalkozó kiadványok : <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/autizmus-spektrum-zavar-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok> Letöltve: 2020. 06. 04.

Beszédserülés témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/beszedserules-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Egyenlő esélyű hozzáférés témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Értelmi fogyatékoság témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/ertelmi-fogyatekossag-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Foglalkozási rehabilitáció témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/foglalkozasi-rehabilitacio-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Hallássérülés témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/hallasserules-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Intézményi férőhely kiváltás témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/intezmenyi-ferohely-kivaltas-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Kora gyermekkori intervenció témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/koragyermekkori-intervencio-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Látássérülés témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/latasserules-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Mozgáskorlátozottság témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/mozgaskorlatozottsag-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Nevelés-oktatás témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/neveles-oktatas-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Pszichoszociális fogyatékoság témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/pszichoszocialis-fogyatekossag-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Speciális kommunikációs igény témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/specialis-kommunikacios-igeny-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

Végzettség nélküli iskolaelhagyás témájával foglalkozó kiadványok:

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/vegzettseg-nelkuli-iskolaelhagyas-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

Letöltve: 2020. 06. 04.

